

CONSILIUL AUDIOVIZUALULUI AL REPUBLICII MOLDOVA

DECIZIA nr. 360

din 10 noiembrie 2023

Cu privire la reflectarea alegerilor locale generale din 05 noiembrie 2023 (perioada monitorizată 30 octombrie-03 noiembrie 2023)

Prin Decizia nr. 335 din 20.10.2023, Consiliul Audiovizualului (în continuare – CA) a dispus inițierea controlului cu privire la respectarea prevederilor art. 13 din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 (în continuare – CSMA), în cadrul principalului program de știri în orele de maximă audiență de seară și/sau emisiuni de informare electorală, precum și ale art. 89 și 90 din Codul electoral nr. 325/2022, de către serviciile media audiovizuale de televiziune incluse în lista „must carry” și de către furnizorii de servicii media de televiziune naționale generaliste sau de știri, care au declarat că vor reflecta alegerile locale generale din 05 noiembrie 2023, începând cu 23 octombrie 2023.

În cadrul controlului a fost monitorizat principalul buletin de știri al zilei și programele de informare electorală din prime-time-ul de seară, pentru perioada 30 octombrie-03 noiembrie 2023.

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 75 alin. (4) lit. a) și art. 83 alin. (3) lit. a) din, art. 90 alin. (15) și (16) din Codul electoral, CA a efectuat controlul serviciilor media audiovizuale de televiziune „Moldova 1”, „Cinema 1”, „Jurnal TV”, „Exclusiv TV”, „TVR Moldova”, „PRO TV Chișinău”, „Vocea Basarabiei TV”, „TV8”, „R Live TV”, „TVC 21”, „Găgăuzia TV”, „Canal Regional” și „N4” la capitolul respectării prevederilor art. 13 din CSMA și ale art. 89 și 90 din Codul electoral.

Perioada supusă controlului: 30 octombrie-03 noiembrie 2023.

1. „Moldova 1”

I. ALEGERI LOCALE GENERALE DIN 05 NOIEMBRIE 2023

În perioada 30 octombrie-03 noiembrie 2023, serviciul media audiovizual public de televiziune „Moldova-1” a difuzat, în buletinele de știri de la ora 21:00 (limba de difuzare: română), 26 de știri cu caracter politic, social și electoral, în cadrul cărora au fost reflectați 10 subiecți politici/electorali și 10 concurenți electorali. De asemenea, a fost mediatizată și activitatea Comisiei Electorale Centrale.

Volumul total de timp acordat subiecților politici/electorali a constituit 21 min. 56 sec., dintre care de cea mai mare pondere de reflectare a beneficiat Partidul „Șansă” – 24,5% (05 min. 22 sec.), urmat de MAN – cu 20,4% (04 min. 28 sec.), urmată de PR – cu 16% (03 min. 30 sec.).

Conotația reflectării majorității subiecților politici/electorali a fost într-o tonalitate neutră și pozitivă datorită prezentării programului lor electoral. P „Șansă”, PAS, PR au fost reflectați și negativ. P „Șansă” a fost reflectat și negativ din cauza perchezițiilor și reținerii a 3 membri de partid și din cauza excluderii candidaților din cursa electorală. PAS a fost reflectat negativ fiind acuzat de Guțul că a lipsit mii de familii de speranța că nu vor rămâne singuri în fața factorilor pentru gaze naturale, iar PR a fost reflectat negativ în subiectul despre Irina Lozovan, acuzată de participare la finanțare ilicită.

Toți subiecții politici/electorali au beneficiat de apariții directe și indirecte.

În perioada de raport, serviciul media audiovizual public de televiziune „Moldova-1” a reflectat activitatea a 10 concurenți electorali.

Volumul total de timp acordat concurenților electorali a constituit 13 min. 55 sec., dintre care de cea mai mare pondere de reflectare au beneficiat I. Ceban (MAN) – cu 26,6% (03 min. 42 sec.), urmat de D. Caraman (PCRM) – cu 14,3% (01 min. 59 sec.) și V. Bolea (PR) – 12,8% (01 min. 47 sec.). Conotația reflectării majorității concurenților electorali a fost într-o tonalitate pozitivă, D. Caraman (PCRM) și A. Donică (MPS) au fost reflectați neutru. A. Lungu (P „Șansă”) și V. Șapa (P „Șansă”) au fost reflectați negativ, fiind acuzați de cooperare cu Ilan Șor și că prezintă pericol pentru securitatea statului.

Majoritatea concurenților electorali au beneficiat de apariții directe și indirecte. V. Șapa (P „Șansă”) a fost reflectată indirect.

Conform datelor diagramei, cota bărbaților este de 74,9% (12 min. 56 sec.), iar cota femeilor – de 25,1% (04 min. 20 sec.)

Serviciul media audiovizual public de televiziune „Moldova-1” a asigurat accesibilitatea persoanelor cu deficiențe de auz și văz prin titrare sincron a buletinelor de știri de la ora 21:00.

III. ASIGURAREA INFORMĂRII CORECTE

În perioada de raport, „Moldova-1” a difuzat subiecte fără a indica sursa de proveniență a înregistrărilor:

- 30.10.2023: „*Ciocniri violente la aeroport*” (21:13:20), „*Continuă luptele în Israel*” (21:17:19);
- 31.10.2023: „*Un nou eșec pentru Rezoluția ONU*” (21:16:38), „*Războiul continuă*” (21:26:44);
- 01.11.2023: „*Granița Egipt-Gaza, asaltată*” (21:04:06), „*Luptele în Ucraina continuă*” (21:26:48); „*Prințesa Spaniei a împlinit 18 ani*” (21:34:29);
- 02.11.2023: „*Steaua lui David la Paris*” (21:11:36);
- 03.11.2023: „*Reforme necesare în UE*” (21:22:05), „*Luptele în interiorul Gaza*” (21:23:43), „*Oameni sub bombardamente*” (21:28:12).

În acest sens, sunt relevante prevederile **art. 13 alin. (5) lit. e) din CSMA**, care stipulează: „*În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: e) în cazul prezentării înregistrărilor provenite din alte surse decât cele ale redacției, să se precizeze acest lucru.*”

Totodată, este de specificat că, în cadrul principalului buletin informativ din 30 octombrie 2023, la difuzarea subiectelor „*Drept la vot pentru toți*” (21:12:10) și „*Accidentul de la Bahmut*” (21:29:12) nu s-a indicat mențiunea „*Arhiva*”.

Prin urmare, sunt relevante dispozițiile **art. 13 alin. (14) din CSMA**: „*Difuzarea unor imagini și/sau înregistrări sonore de arhivă trebuie să fie însoțită de datarea acestora ori de mențiunea „Arhiva”.*”

Prin Decizia nr. 353 din 03.11.2023, CA a sancționat cu avertizări publice Instituția Publică Compania „Teleradio-Moldova”, fondatoarea serviciului media audiovizual public de televiziune „Moldova-1”, pentru încălcarea prevederilor art. 13 alin. (5) lit. e) și alin.(14) din CSMA, în conformitate cu art. 84 alin. (3) lit. a) din CSMA.

Prin scrisoarea din 10.11.2023, serviciul media audiovizual „Moldova 1” a comunicat CA, următoarele: „*În raportul de control s-a constatat difuzarea la serviciul media audiovizual Moldova-1 a subiectelor fără a indica sursa de proveniență a înregistrărilor, precum și difuzarea subiectelor fără a indica mențiunea „Arhiva”. Reținem că furnizorul public de servicii media audiovizuale are încheiat un contract cu o agenție internațională de presă, care ne furnizează materiale utilizate în procesul realizării subiectelor difuzate în cadrul buletinelor de știri. Conform prevederilor contractuale, materialele respective sunt oferite TRM pentru utilizare editorială și nu ca produs finit. Astfel, materialele furnizate de agenția de presă constituie surse ale redacției de știri din cadrul TRM, care sunt editate și ulterior difuzate în cadrul buletinelor de știri. Menționăm că acordul respectiv conține clauză de confidențialitate, prin urare divulgarea conținutului acestuia poate avea loc doar cu consimțământul scris al celeilalte părți. De asemenea vă informăm că IP Compania Teleradio- Moldova” este membru al Uniunii Europene pentru Radio și Televiziune (UERT) cu drepturi de a face schimb de materiale video cu membrii UERT și de a le redacta în scopul realizării subiectelor difuzate în cadrul buletinelor de știri. Prin urmare, în scopul realizării*

subiectelor care sunt difuzate în buletinele de știri, IP Compania „Teleradio-Moldova” deține dreptul de utilizare/redactare a materialelor obținute în temeiul contractului nominalizat și în baza calității de membru UERT. În acest context, rezultă că subiectele menționate la capitolul III. Asigurarea informării corecte. din Raportul de control, au fost redactate și constituie sursa redacției de știri a IP Compania „Teleradio-Moldova”, iar constatările privind încălcarea prevederilor art. 13, alin. (5), lit. e) și alin. (14) din Codul serviciilor media audiovizuale sunt nefondate”.

2. „Cinema 1”

I. ALEGERI LOCALE GENERALE DIN 05 NOIEMBRIE 2023

În perioada 30 octombrie-03 noiembrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „Cinema 1” a difuzat, în buletinele de știri de la ora 19:00 (limba de difuzare: rusă), 23 de știri cu caracter politic, social și electoral, în cadrul cărora au fost reflectați 20 de subiecți politici/electorali și 17 concurenți electorali.

Volumul total de timp acordat celor 20 de subiecți politici/electorali a constituit 22 min. 05 sec., dintre care de cea mai mare pondere de reflectare a beneficiat PAS – cu 17,4% (03 min. 51 sec.), urmat de CUB – cu 9,3% (02 min. 03 sec.) și MAN – cu 9,1% (02 min.), iar cea mai mică mediatizare a avut-o PACE – 1,1% (14 sec.).

Conotația reflectării subiecților politici/electorali a fost într-o tonalitate neutră, cu excepția PAS care a fost reflectat neutru, pozitiv și negativ. În mod neutru și negativ au fost reflectați P „Șansă” și PCRM, iar CUB, PPDA, BL „RUSLAN CODREANU” și PP „NOI” au fost reflectați neutru și pozitiv. În mod pozitiv a fost reflectat PLDM. Conotațiile pozitive au fost acordate în contextul subiectelor despre prezentarea programelor electorale și lansarea promisiunilor de către concurenții înregistrați. Conotația negativă pentru P „Șansă” se datorează difuzării reportajelor despre perchezițiile efectuate la sediile raionale ale partidului și excluderea partidului din cursa electorală. Majoritatea subiecților au beneficiat de apariții doar indirecte, cu excepția PAS, CUB, MAN, PPDA și BL „RUSLAN CODREANU” care au beneficiat de apariții indirecte și directe.

În perioada de 30 octombrie-03 noiembrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „Cinema 1” a reflectat activitatea a 17 concurenți electorali.

Volumul total de timp acordat concurenților electorali este de 10 min. 33 sec., dintre care de cea mai mare pondere de reflectare a beneficiat V. Chironda (PPDA) – cu 12,3% (01 min. 18 sec.), urmat de L. Carp (PAS) – cu 11,8% (01 min. 15 sec.), I. Ceban (MAN) – cu 10,7% (01 min. 08 sec.), R. Codreanu (BL „RUSLAN CODREANU”) – cu 10,6% (01 min. 07 sec.) și A. Munteanu (PP „NOI”) – cu 9,8% (01 min. 02 sec.), iar ceilalți concurenți electorali au fost reflectați cu mai puțin de 01 min.

Conotația reflectării concurenților electorali a fost într-o tonalitate neutră. O. Burlacu (PLDM) a fost reflectat doar pozitiv, iar concurenții electorali V. Chironda (PPDA), L. Carp (PAS), R. Codreanu (BL „RUSLAN CODREANU”) și A. Munteanu (PP „NOI”) au fost reflectați în tonalitate neutră și pozitivă. Conotațiile pozitive pentru concurenții electorali se explică prin difuzarea știrilor cu prezentarea programelor electorale și a promisiunilor venite din partea acestora.

Majoritatea concurenților electorali au fost reflectați indirect. De reflectare indirectă și directă au beneficiat concurenții electorali V. Chironda (PPDA), L. Carp (PAS), I. Ceban (MAN), R. Codreanu (BL „RUSLAN CODREANU”), A. Munteanu (PP „NOI”) și A. Prohnițchi (PVE).

Raportul gender arată că cota bărbaților este de 89,2% (13 min. 14 sec.), iar cea a femeilor – de 10,8% (01 min. 36 sec.).

Serviciul media audiovizual de televiziune „Cinema 1” a asigurat accesibilitatea persoanelor cu deficiențe de auz și văz prin titrare sincron a buletinelor de știri de la ora 19:00.

II. RESPECTAREA LEGISLAȚIEI ELECTORALE

În perioada de raport serviciul media audiovizual de televiziune „Cinema 1” nu a comis abateri de la prevederile art. 89 și 90 din Codul electoral.

III. ASIGURAREA INFORMĂRII CORECTE

De menționat că, în cadrul buletinelor informative, nu au fost atestate abateri de la prevederile art. 13 din CSMA. Cu referire la programele de informare electorală, este de precizat că, potrivit Declarației privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor, serviciul media audiovizual „Cinema 1” nu a indicat emisiuni de informare electorală.

3. „Jurnal TV”

I. ALEGERI LOCALE GENERALE DIN 05 NOIEMBRIE 2023

În perioada 30 octombrie-03 noiembrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „Jurnal TV” a difuzat, în buletinele de știri de la ora 19:00, de luni până duminică (limba de difuzare: română), 20 de subiecte cu caracter politic, social și electoral, în cadrul cărora au fost reflectați 14 subiecți politici/electorali și 20 de concurenți electorali.

Volumul total de timp acordat subiecților politici/electorali a fost de 34 min. 14 sec. De cea mai mare pondere de reflectare a beneficiat MAN – 33,7% (11 min. 33 sec.), urmat de PR – 16,4% (05 min. 37 sec.) și P „Șansă” – 15% (05 min. 08 sec.). Cea mai mică mediatizare au avut-o subiecții politici PACE și MRM – 1,8% (37 sec.).

Conotația reflectării subiecților politici/electorali a fost neutră, pozitivă și negativă. Neutru și pozitiv au fost mediatizați majoritatea subiecților politici. Doar neutru a fost reflectat PPS și doar pozitiv – PL și PACE. Conotația negativă se regăsește la subiecții MAN, PR, P „Șansă” și PSRM. Conotația negativă a subiectului politic MAN se regăsește în reportajul din 01 noiembrie 2023 „Gutnic între opulență și scandaluri”, în care se menționează: *„Duce o viață opulentă, deține mașini și haine scumpe, dar și mai multe proprietăți, care ar fi fost cumpărate pe banii statului. Este vorba despre viceprimarul capitalei, Irina Gutnic, care este și candidat al partidului „Mișcarea Alternativa Națională” pentru funcția de consilier municipal Chișinău. Colegii o numesc, mai în glumă, mai în serios „Malvina”. Într-o investigație, realizată de portalul Jurnal.md, se arată că Irina Gutnic ar fi fost implicată direct în criza de anul trecut de la Apă-Canal Chișinău privind asigurarea capitalei cu servicii de apă și canalizare ...”* Subiecții PR și P „Șansă” sunt reflectați negativ în contextul asocierii acestora cu grupări criminale care își finanțează actuala companie electorală din surse financiare care nu au acoperire legală.

Majoritatea subiecților politici/electorali au avut parte de apariții atât directe, cât și indirecte, iar P „Șansă” a fost reflectat doar sub aspect indirect.

În perioada de raport, „Jurnal TV” a reflectat 16 concurenți electorali la funcția de primar al mun. Chișinău și 4 concurenți electorali pentru suburbiile mun. Chișinău.

I. Ceban (MAN) a beneficiat de cea mai mare pondere de reflectare – 26,6% (06 min. 26 sec.), urmat de V. Bolea (PR) – 10,1% (02 min. 17 sec.). V. Brînzaniuc (PSDE), A. Donică (MPS), L. Carp (PAS), V. Chironda (PPDA) și I. Purice-Nistor (PL) au fost mediatizați între 01 și 02 min. iar 13 concurenți electorali au fost mediatizați cu mai puțin de 01 min.

Majoritatea concurenților electorali au avut o reflectare neutră și pozitivă. Doar pozitiv au fost reflectați V. Brînzaniuc (PSDE), I. Purice-Nistor (PL), A. Prohnițchi (PVE), R. Mihăieș (PNL), C. Butucel (PACE), O. Popșoi (PAS), M. Onofrei (MAN) și S. Cazacu (PPDA) datorită promisiunilor electorale. De o conotație doar neutră au beneficiat Ș. Gligor (PPS) și A. Albu (PSRM). Conotația negativă a lui I. Ceban (MAN) se regăsește în subiectul din 02.11.2023 cu titlul „Călătoria secretă a lui Ceban”, în care se menționează: *„Primarul Capitalei, Ion Ceban, care aspiră la un nou mandat de edil, s-ar fi aflat la Moscova în data de 24 februarie 2022, ziua în care armata rusă a invadat Ucraina. Portalul de investigații din Estonia, „Delfi”, scrie că Ceban ar fi zburat în capitala Rusiei cu o zi înainte de începerea războiului, împreună cu soția. Într-un briefing, care a avut loc astăzi, Ion Ceban a declarat că informațiile nu sunt veridice. El a adăugat că a solicitat anumite documente „pentru a face claritate”. Potrivit lui Indrek Kannik, singura circumstanță a călătoriei lui Ceban, care trezește un șir de întrebări, este faptul că el și soția sa aveau bilete către Thailanda prin Moscova.”*

Majoritatea concurenților electorali au avut parte de apariții atât directe, cât și indirecte, cu excepția lui N. Cristian (PSRM), O. Popșoi (PAS), M. Onofrei (MAN) și S. Cazacu (PPDA) care au avut apariții directe, iar C. Macovei (PSRM) și S. Margine (MRM) au avut doar apariții indirecte. Raportul gender atestă că cota bărbaților este de 78,7% (24 min. 19 sec.), iar cea a femeilor – de 21,3% (06 min. 34 sec.).

Serviciul media de televiziune „Jurnal TV” a asigurat accesibilitatea persoanelor cu deficiențe de auz și văz prin titrarea sincron a buletinelor de știri de la ora 17:00.

II. RESPECTAREA LEGISLAȚIEI ELECTORALE

În perioada de raport, serviciul media audiovizual „Jurnal TV” a difuzat programele audiovizuale „Ora de ras” și „Secretele puterii”, în cadrul cărora au fost abordate subiecte cu conținut electoral și despre concurenți electorali. Asta, chiar dacă în Declarația privind reflectarea alegerilor locale, furnizorul de servicii media ÎCS „Reforma ART” SRL nu a indicat aceste programe, fapt care contravine prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral, potrivit cărora: *„În serviciile media audiovizuale, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri), participanții la referendum, reprezentanții și persoanele de încredere ale acestora nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarațiile politicilor editoriale ale furnizorilor de servicii media.”*

Serviciul media:	„Jurnal TV”
Candidați electorali vizați în programe	Conform datelor CEC: I. Dodon – din 26.09.2023 candidat la funcția de consilier municipal din partea PSRM la alegerile locale generale din 05.11.2023. I. Ceban – din 05.10.2023 concurent electoral la funcția de Primar general al mun. Chișinău din partea Mișcării Alternativa Națională. A. Lungu – din 06.10.2023 concurent electoral la funcția de Primar al mun. Orhei din partea Partidului Politic „Șansă”. V. Șapa – din 07.10.2023 concurent electoral din partea Partidului Politic „Șansă” la funcția de primar al mun. Bălți. A. Spătaru – din 13.10.2023 concurent electoral la funcția de Primar general al mun. Chișinău din partea Partidul Politic „Alianța Liberalilor și Democraților pentru Europa”.
Comentarii: „Ora de Ras” din 31.10.2023. Reluare. Ora difuzării: 18:00:00 Durata: 43 min. 03 sec.	VOICEOVER (18:06:10): <i>„Mai țineți minte cum Igor Dodon a făcut cumetria mezinului său la vila de la Condrița. Iată că și fostul său coleg de partid Ion Ceban, actualul primar al capitalei a decis că e bine să organizeze o nuntă în curtea Primăriei. Ce-i cu socialiștii ăștia? Unul face cumetrie la vila de stat, altul face nuntă în curtea unei instituții de stat”</i>
Comentarii: «Триггер» din 31.10.2023. live Ora difuzării: 20:00:00 Durata: 1 oră 08 min. 04 sec.	În platou sunt prezenți Victor Cebanu și Alexei Tulbure, comentatori politici. În program sunt puse în discuție trei subiecte: «Шесть каналов остались без лицензии», «Каковы шансы «ШАНСА» și «Погром в Махачкале». În contextul discuțiilor despre alegerile locale generale, protagoniștii emisiunii se axează pe comentarea acțiunilor Partidului Politic „Șansă”, descendent al PP „Șor”. Victor Cebanu (20:40:02) menționează: <i>„В письме СИП, которое было направлено в ЦИК было высказано предложение исключить из предвыборной гонки кандидатов от партии «ШАНС», на посты мэров городов Оргеев и Бельцы, Алексея Лунгу и Викторию Шапа. Ведомство утверждает, что они представляют опасность для государственной безопасности, так как связаны с партией «ШОР». Ну это секрет поли-шинеля, в том что они связаны с партией «ШОР», они и являются партией «ШОР» под другим названием, которые мы уже какое-то время называем их «ШАНСОН», наряду с другой партией которая называется «ВОЗНАГРОЖДЕНИЕ», это клоны партии «ШОР» которые осуществляют ту же деятельность которую до этого осуществляла собственно партия «ШОР».”.</i> Alexei Tulbure (49:59): <i>„Даже Арине Стэтару, которой помогало КГБ молдавское создавать структуры партийные на деньги Шора, даже они с этим не справились.”</i>
Comentarii: „Secretele Puterii” din	Este de menționat că în data de 03.11.2023, CA a recepționat petiția nr. 092 din 02.11.2023 din partea PP MAN, prin care susține că <i>„La data de 01.11.2023, serviciul media audiovizual de televiziune „Jurnal TV” a difuzat programul audiovizual „Secretele puterii”, în cadrul căruia</i>

<p>01.11.2023. Ora difuzării: 20:00:00 Durata: 1 oră 06 min. 48 sec.</p>	<p><i>moderatorul a răspândit judecăți de valoare fără substrat factologic în privința candidatului la funcția de primar general al mun. Chișinău, Ion Ceban, prezentând publicului larg aceste judecăți de valoare, false de altfel, ca fiind fapte constatate. Solicităm să constatați faptul încălcării de către ÎCS „Reforma Art” SRL (postul de televiziune „Jurnal TV”) a propriei Declarații privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor, dar și a prevederilor legale speciale. În același timp solicităm, respectuos, să aplicați sancțiunea maximă ce se impune în legătură cu încălcările intenționate și repetitive comise de către postul vizat.”</i></p> <p>Este de menționat faptul că petiția a fost conexată la procedura administrativă conform art. 80 alin. (1) din Codul administrativ: „În cazul în care drepturile sau interesele legitime, respectiv obligațiile care formează obiectul diferitor proceduri administrative inițiate în fața aceleiași autorități publice, au la bază aceeași situație de fapt sau același temei de drept, procedurile pot fi conexate, chiar dacă scopul lor este diferit.”</p> <p>Astfel, rezultatele controlului au atestat că programul este moderat de jurnalistul Alex Cozer. Invitatul programului este Președinta RM, Maia Sandu. Subiectele discutate în program coincid cu titlurile plasate pe burtieră. Acestea sunt: „Evaluarea riscurilor în ajun de alegeri”, „Noi tentative de corupere electorală”, „Pericole majore la adresa democrației”, „Oligarhii luptă să revină la putere” etc. În cadrul abordării acestor subiecte, moderatorul menționează: „Astăzi am citit un articol foarte interesant apărut într-o publicație estoniană serioasă, practic cred că una dintre cele mai citite din Estonia. În acea investigație se spune că Ivan Ceban se afla la Moscova în ziua de 24 februarie 2022, chiar în ziua declanșării invaziei din Ucraina, un lucru interesant care ar trebui să ne dea mult de gândit, dacă nu chiar grav.”</p>
<p>Concluzii:</p>	<p>Astfel, ca urmare a examinării tuturor circumstanțelor, este de menționat că, în perioada electorală, potrivit prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral: „În serviciile media audiovizuale, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri), reprezentanții și persoanele de încredere ale acestora nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarațiile politicilor editoriale ale furnizorilor de servicii media. Programele cu caracter electoral se consideră: programele de știri și actualități, emisiuni de informare electorală, emisiuni de promovare electorală, dezbateri electorale, programe de publicitate electorală.” Potrivit declarației privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor locale din 05 noiembrie 2023, depusă de serviciul media audiovizual de televiziune „Jurnal TV” și aprobată de CA prin Decizia nr. 269 din 08.09.2023, la pct. 3 serviciul media s-a angajat să difuzeze în această perioadă trei tipuri de programe audiovizuale cu caracter electoral:</p> <p>„a) Programe cu conținut electoral evidențiate prin semnale acustice și vizuale în principalul buletin de știri al zilei (Jurnalul orei 19 (RO) și știrile de limba rusă de la ora 21:30), în zilele de luni-vineri; b) Dezbateri electorale, organizate în condițiile de mai jos; c) Programe de publicitate electorală, difuzate pe măsura contractării, în aceleași intervale orare, în orele de maximă audiență.”</p> <p>Astfel, programele audiovizuale „Ora de ras”, «Tpuzzep», „Secretele Puterii” nu se regăsesc în lista programelor cu caracter electoral clasificate de Codul electoral.</p> <p>Prin urmare, concurenții electorali nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale, decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarația privind politica editorială a furnizorului de servicii media ÎCS „REFORMA ART” SRL.</p> <p>Astfel, au fost încălcate prevederile art. 90 alin. (2) din Codul electoral.</p>

Totodată, este de menționat că, prin Decizia nr. 353 din 03.11.2023, CA a sancționat cu amendă în mărime de 15 000 de lei ÎCS „REFORMA ART” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „Jurnal TV”, pentru nerespectarea prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral, în conformitate cu art. 84 alin. (7) lit. f) din CSMA.

III. ASIGURAREA INFORMĂRII CORECTE

Ca urmare a analizei conținutului integral al buletinelor informative, s-a atestat că, la difuzarea unor subiecte, furnizorul de servicii media nu a indicat sursa înregistrărilor (video/foto) provenite din afara redacției (total și/sau parțial). Astfel, subiectele care au făcut obiectul controlului sunt: „Ar fi vrut să eludeze legea” (31.10.2023) și „Contractul gazului ieftin – un „fals”” (02.11.2023).

În acest sens, sunt relevante prevederile **art. 13 alin. (5) lit. e) din CSMA**, potrivit cărora: „În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: e) în cazul prezentării înregistrărilor provenite din alte surse decât cele ale redacției, să se precizeze acest lucru.”

Totodată, furnizorul de servicii media a omis indicarea mențiunii „Arhiva” pentru imagini și/sau înregistrări sonore de arhivă. Astfel, subiectele care au făcut obiectul controlului au avut următoarele titluri:

- 31.10.2023: „Șansă ar putea rămâne fără candidați”;
- 01.11.2023: „Gutnic, între opulență și scandaluri”;
- 02.11.2023: „Călătorie secretă a lui Ceban”, „Stoianoglo a contestat demiterea”;
- 03.11.2023: „Un miliard pentru destabilizări”, „Probe de corupție, publicate de CNA”.

Prin urmare, sunt relevante prevederile **art. 13 alin. (14) din CSMA**, potrivit cărora: „Difuzarea unor imagini și/sau înregistrări sonore de arhivă trebuie să fie însoțită de datarea acestora ori de mențiunea „Arhiva”.”

Este de specificat faptul că, prin Decizia nr. 353 din 03.11.2023, CA a sancționat cu două avertizări publice serviciul media audiovizual de televiziune „Jurnal TV” pentru nerespectarea prevederilor art. 13 alin. (5) lit. e) din CSMA, potrivit cărora: „În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: e) în cazul prezentării înregistrărilor provenite din alte surse decât cele ale redacției, să se precizeze acest lucru” și pentru nerespectarea art. 13 alin. (14) din CSMA: „Difuzarea unor imagini și/sau înregistrări sonore de arhivă trebuie să fie însoțită de datarea acestora ori de mențiunea „Arhiva”.”

De menționat că, prin scrisoarea nr. 231-R/23-E din 09.11.2023, „Jurnal TV” a solicitat CA următoarele: „Având în vedere preconizarea spre examinare, pentru data de 10 noiembrie 2023 a raportului de control, ca urmare a Deciziei nr.335 din 20 octombrie 2023, solicităm suspendarea examinării chestiunilor ce țin de posibila aplicare a art.90 alin.(2) Cod electoral, pentru o perioadă de timp determinată și anume perioada de după ce asupra constituționalității unor prevederi din art.90 alin. (2) Cod electoral se va pronunța Curtea Constituțională.”

4. „Exclusiv TV”

I. ALEGERI LOCALE GENERALE DIN 05 NOIEMBRIE 2023

În perioada 30 octombrie-03 noiembrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „Exclusiv TV” a difuzat, în buletinele de știri de la ora 18:00 (limba de difuzare: română/rusă), 14 știri cu caracter politic, social și electoral, în cadrul cărora au fost reflectați 29 de subiecți politici/electorali și 31 de concurenți electorali. În cadrul a 2 subiecte au fost vizate acțiunile Comisiei Electorale Centrale.

Volumul total de timp acordat subiecților politici/electorali a constituit 32 min. 33 sec., dintre care de cea mai mare pondere de reflectare a beneficiat P „Șansă” – cu 21,7% (07 min. 03 sec.), urmat de MAN – cu 16,6% (03 min. 44 sec.), PR – cu 10,3% (03 min. 22 sec.), MPS – cu 8,9% (02 min. 53 sec.), PAS – cu 6,8% (02 min. 12 sec.), PSDE – cu 6,2% (02 min. 02 sec.) și PPDA – cu 6,1% (02 min.), iar ceilalți subiecți politici au fost reflectați cu mai puțin de 02 min.

Conotația reflectării subiecților politici/electorali a fost într-o tonalitate neutră, cu excepția P „Șansă” care a fost reflectat în mod neutru și negativ. În mod neutru, pozitiv și negativ au fost reflectați MAN și PR. MPS, PAS, PSDE, PPDA, PSRM, CUB și PNM au fost reflectați neutru și pozitiv. Conotațiile pozitive au fost acordate în contextul subiectelor despre prezentarea programelor electorale și lansarea promisiunilor de către concurenții înregistrați. Conotația negativă pentru PR se datorează difuzării reportajelor despre concurentul electoral Irina Lozovan care continuă să se afle în arest preventiv. Conotația negativă pentru P „Șansă” se datorează difuzării reportajelor despre perchezițiile efectuate la sediile raionale ale partidului și excluderea partidului din cursa electorală. Conotațiile negative pentru subiectul politic/electoral MAN se datorează unor serii de subiecte, în care concurentul electoral Ion Ceban a fost criticat și acuzat de oponenții săi electorali.

Majoritatea subiecților politici/electorali au avut doar apariții indirecte, cu excepția P „Șansă”, MAN, PR, MPS, PAS, PSDE, PPDA, PSRM, CUB și PPS care au beneficiat de apariții indirecte și directe.

„Exclusiv TV” a reflectat activitatea a 31 de concurenți electorali, dintre care V. Șapa pentru funcția de Primar al mun. Bălți, A. Lungu pentru funcția de Primar al or. Orhei, S. Chiulafli pentru funcția de Primar al mun. Comrat și I. Lozovan pentru funcția de Primar al or. Ocnița.

Volumul total de timp acordat concurenților electorali a constituit 25 min. 53 sec., dintre care de cea mai mare pondere de reflectare au beneficiat concurenții electorali I. Ceban (MAN) – cu 20,0% (05 min. 10 sec.), urmat de A. Donică (MPS) – cu 11,1% (02 min. 53 sec.), V. Bolea (PR) – cu 7,9% (02 min. 03 sec.) etc, iar cea mai mică mediatizare a avut-o concurentul electoral V. Șapa (P „Șansă”) – 0,5% (08 sec).

Conotația reflectării celor 31 de concurenți electorali în cursa electorală a fost într-o tonalitate neutră, cu excepția concurentului electoral I. Ceban (MAN) care a fost reflectat neutru, negativ și pozitiv. I. Lozovan (PR) și A. Lungu (P „Șansă”) au fost reflectați neutru și negativ. Concurenții electorali A. Donică (MPS), V. Bolea (PR), V. Brînzaniuc (PSDE), V. Chironda (PPDA), L. Carp (PAS), I. Bulgac (CUB), A. Albu (PSRM) și D. Galbur (PNM) au fost reflectați neutru și pozitiv. Iar concurentul electoral V. Șapa (P „Șansă”) a fost reflectat negativ. Conotațiile pozitive pentru concurenții electorali se explică prin difuzarea știrilor cu prezentarea programelor electorale și a promisiunilor venite din partea acestora. Conotația negativă pentru PR se datorează difuzării reportajelor despre concurentul electoral Irina Lozovan care continuă să se afle în arest preventiv. Conotațiile negative pentru subiectul politic/electoral MAN se datorează unor serii de subiecte, în care concurentul electoral Ion Ceban a fost criticat și acuzat de oponenții săi electorali.

Majoritatea concurenților electorali au fost reflectați indirect. De reflectare indirectă și directă au beneficiat concurenții electorali I. Ceban (MAN), A. Donică (MPS), V. Bolea (PR), V. Brînzaniuc (PSDE), V. Chironda (PPDA), L. Carp (PAS), I. Bulgac (CUB), A. Lungu (P „Șansă”), Ș. Gligor (PPS) și A. Albu (PSRM).

Raportul gender, conform datelor diagramei, atestă o pondere de reflectare a bărbaților în proporție de 90% (23 min. 39 sec.), iar cea a femeilor – de 10% (02 min. 38 sec.).

În perioada 30 octombrie-03 noiembrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „Exclusiv TV” a asigurat accesibilitatea persoanelor cu deficiențe de auz și vâz prin titrarea sincron a buletinelor de știri de la ora 18:00.

II. RESPECTAREA LEGISLAȚIEI ELECTORALE

În perioada de raport, serviciul media audiovizual „Exclusiv TV”, în buletinul de știri din data de 30.10.2023 de la ora 18:00:00, a difuzat subiecte electorale ce au fost incluse în rubrica „*Electorală 2023*”, care a fost evidențiată doar la sfârșit, însă nu a fost deschisă la început.

Astfel, sunt relevante prevederile pct. 38 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1137 din 28.07.2023: „*În programele de știri și actualități, subiectele cu caracter electoral sunt incluse la rubrica specială „Electorală”, evidențiată prin semnale acustice sau vizuale unice la început și la final.*”

Prin urmare, s-au comis abateri de la dispozițiile **art. 90 alin. (1) din Codul electoral**, care prevede: „*În perioada electorală, programele audiovizuale cu caracter electoral și materialele scrise care vizează, într-un fel sau altul, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri) și participanții la referendum sunt difuzate/publicate cu respectarea Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat de Comisia Electorală Centrală.*”

Totodată, este de menționat că, în perioada de raport, serviciul media audiovizual „Exclusiv TV” a difuzat programul audiovizual „*По фактам*”, în cadrul căruia a fost abordat un subiect cu conținut electoral și despre concurenți electorali. Asta, chiar dacă în Declarația privind reflectarea alegerilor locale, furnizorul de servicii media PP „Exclusiv Media” SRL nu a indicat acest program, fapt care contravine prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral, potrivit căruia: „*În serviciile media audiovizuale, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri), participanții la referendum, reprezentanții și persoanele de încredere ale acestora nu pot avea intervenții directe*

sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarațiile politicilor editoriale ale furnizorilor de servicii media.”

Serviciul media:	„Exclusiv TV”
Programul:	„По фактам”, live
Data difuzării:	01.11.2023
Ora difuzării:	18:50:08
Durata program:	01 oră 00 min.
În perioada dispunerii controlului acestora are calitatea de concurent electoral.	<p>D. Caraman – din 26.09.2023 concurent electoral la funcția de Primar general al mun. Chișinău din partea Partidului Comuniștilor din Republica Moldova.</p> <p>I. Ceban – din 05.10.2023 concurent electoral la funcția de Primar general al mun. Chișinău din partea Partidului Politic „Mișcarea Respect Moldova”.</p> <p>A. Donică – din 27.10.2023 concurent electoral la funcția de Primar general al mun. Chișinău din partea Partidului Mișcarea Profesioniştilor „Speranța-Надежда”.</p> <p>I. Dron – din 26.09.2023 candidat la funcția de consilier al mun. Chișinău din partea Partidul Politic „Partidul pentru Oameni, Natură, Animale”.</p>
Comentarii:	<p>Programul este moderat de jurnalista Iulia Fedorova. Invitațul programului este vicepreședintele Parlamentului, Vlad Batrîncea. În cadrul programului se abordează subiectul: „Какую форму принимает предвыборная кампания”, „Что собой представляет борьба власти с так называемыми гибридными угрозами” și „Готова ли, наконец, оппозиция к широкому объединению и протестам”. Expresiile de mai jos demonstrează că concurenții electorali sunt vizați indirect în discuția dintre moderatoare și invitat.</p> <p>Moderatoarea (18:50:58) „Исключение из предвыборных дебатов на „radio Moldova” и „Moldova 1” в минувшее воскресенье кандидата от партии коммунистов на пост мэра Кишинёва <u>Диана Караман</u>, которая воспользовалась своим законным правом обращаться к своим избирателям на русском языке, подчеркну на общественном телевидении, ведущие дебатов, ссылаясь на внутренний регламент. Лишила кандидата <u>Караман</u> возможности донести программу свою до избирателей.”</p> <p>V. Batrîncea (18:52:41) „Это ее эфирное время. В данном случае кандидата <u>Караман</u> это время кандидата, которого он волен использовать так как ему угодно.”</p> <p>V. Batrîncea (18:53:26) „<u>Диана Караман</u> должна быть полностью в данном случае реабилитирована, когда кандидат идёт, не важно, какой это язык он имеет право изъясняться на любом удобном ему языке, потому что он зарегистрированный кандидат и он действует в соответствии с законами, получает это эфирное время.”</p> <p>Moderatoarea (18:56:04) „Господин <u>Маковей</u> считает, что госпожа <u>Караман</u> не иначе как использовала ситуацию для личного хайпа и продвижения своей персоны и партии”</p> <p>V. Batrîncea (18:56:27) „Если это, если <u>Маковей</u> заявил, что это личное, позиция <u>Дианы Караман</u>, то я отвечу тем же самым. Это личная позиция господина <u>Маковей</u>, которая ничего общего не имеет с правовыми нормами и с теми регламентами, которые действуют в Республике Молдова.”</p> <p>V. Batrîncea (19:08:04) „До какой степени мы можем бояться оппозиции, ну что бы там <u>Диана Караман</u> такого бы рассказала, что создала бы им какой-то дискомфорт там дают кандидату пару минут буквально там да, то есть фактически. Ну высказалась бы она эти пару минут, что чем бы это навредило ПАСу либо директору „Moldova 1”.”</p> <p>Moderatoarea (19:11:13) „Мне просто знаете с учётом казуса <u>Дианы Караман</u> хочется понять, есть ли дискриминации по языковому признаку подвергается депутат, кандидат в мэры столицы.”</p> <p>V. Batrîncea (19:08:04) „Ну мы готовы с теми кто входил, Ну вот у нас было 7-8 полит формирования, которые входили в общую повестку, в „agenda comună”, там был, господин <u>Кику</u>, господин <u>Чеван</u> мэр Кишинёва участвовали представители господина <u>Дрон</u> „Partidul pentru Oameni, Natură, Animale”, гражданский конгресс присутствовал, присутствовали представители ЛДПМ был ещё ныне покойный господин <u>Тудор Делу</u> и Партия <u>Сперанца</u> это <u>Андрей Доникэ</u> мэр Кондрицы, то есть тогда это тот был состав довольно интересный”.</p>
Concluzii:	<p>Astfel, ca urmare a examinării tuturor circumstanțelor, este de menționat că, în perioada electorală, potrivit prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral: „În serviciile media audiovizuale, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri), reprezentanții și persoanele de încredere ale acestora nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarațiile politicilor editoriale ale furnizorilor de servicii media. Programele cu caracter electoral se consideră: programele de știri și actualități, emisiuni de informare electorală, emisiuni de promovare electorală, dezbateri electorale,</p>

	<p><i>programe de publicitate electorală.</i>” Potrivit Declarației privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor locale din 05 noiembrie 2023, depusă de serviciul media audiovizual de televiziune „Exclusiv TV” și aprobată de CA prin Decizia nr. 269 din 08.09.2023, la pct. 3 serviciul media s-a angajat să difuzeze în această perioadă trei tipuri de programe audiovizuale cu caracter electoral: „a) Programe de știri și actualități ; b) Dezbateri electorale; c) Publicitate electorală.</p> <p>Astfel, programul audiovizual „По фактам” nu se regăsește în lista programelor cu caracter electoral indicate în Declarație.</p> <p>Prin urmare, candidați electorali nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale, decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarația privind politica editorială a furnizorului de servicii media PP „Exclusiv Media” SRL.</p> <p>Astfel, au fost încălcate prevederile art. 90 alin. (2) din Codul electoral.</p>
--	---

De menționat că prin Decizia CA nr. 353 din 03.11.2023, serviciul media audiovizual „Exclusiv TV” a fost sancționat cu 5 000 de lei pentru nerespectarea art. 90 alin. (1) și cu 10 000 de lei pentru nerespectarea art. 90 alin. (2) din Codul electoral.

III. ASIGURAREA INFORMĂRII CORECTE

Ca urmare a analizei conținutului integral al buletinelor informative, s-a atestat că, la difuzarea unor subiecte, furnizorul de servicii media nu a indicat sursa înregistrărilor (video/foto) provenite din afara redacției (total și/sau parțial). Astfel, subiectele care au făcut obiectul controlului sunt: „*Donică a fost înscris în cursa electorală*” (18:07:06) și „*Promisiuni pentru un oraș mai dezvoltat*” (18:09:25), difuzate în principalul buletin informativ din data de 30 octombrie 2023.

În acest sens sunt relevante prevederile **art. 13 alin. (5) lit. e) din CSMA**: „*În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: e) în cazul prezentării înregistrărilor provenite din alte surse decât cele ale redacției, să se precizeze acest lucru.*”

Începând cu data de 01.11.2023, se constată conformarea furnizorului de servicii media la prevederile legale pentru nerespectarea cărora acesta a fost sancționat cu avertizări publice, și anume nerespectarea prevederilor art. 13 alin. (5) lit. e) și alin. (14) din CSMA, prin Decizia CA nr. 353 din 03.11.2023.

De menționat că, prin scrisoarea nr. din 788 din 09.11.2023, „Exclusiv TV” a comunicat CA: „*SRL „EXCLUSIV MEDIA” Vă aduce la cunoștința că în perioada monitorizată (30.10 03.11.23) într-adevăr au fost admise unele încălcări nesemnificative ale legislației. Însă, din momentul când am luat cunoștință cu raportul de monitorizare precedentă (și anume, pe data de 01.11.23) ele au fost corectate. Dat fiind faptul că am depistat aceste lacune, datorită raportului precedent care a fost primit pe data de 01 noiembrie, cu părere de rău, ele sunt prezente în programele difuzate de la 30 octombrie până la 01 noiembrie 2023.*”

5. „TVR Moldova”

I. ALEGERI LOCALE GENERALE DIN 05 NOIEMBRIE 2023

În perioada 30 octombrie-03 noiembrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „TVR Moldova” a difuzat, în buletinele de știri de la ora 18:00 (limba de difuzare: română), 31 de știri cu caracter politic, social și electoral, în cadrul cărora au fost reflectați 18 subiecți politici/electorali (partide), 18 concurenți electorali, precum și activitatea APL Ocnița.

Volumul total de timp acordat subiecților politici/electorali a constituit 34 min. 58 sec., dintre care de cea mai mare pondere de reflectare a beneficiat P „Șansă” – 30,5% (10 min. 39 sec.), iar PDCM și PLDM le-a revenit cea mai mică pondere de mediatizare – câte 0,1% (03 sec.).

Conotația reflectării subiecților politici/electorali în cadrul buletinelor de știri a fost în tonalitate neutră, pozitivă și negativă. P „Șansă”, PR și PPS au fost reflectați doar negativ; PSDE, PL și CUB – neutru și pozitiv; PNL și MRM – doar pozitiv; MAN și PAS – neutru, pozitiv și negativ, iar ceilalți candidați au fost reflectați doar neutru. Conotația reflectării subiectului politic/electoral P

„Șansă” se datorează reportajelor frecvente despre implicarea partidului în acțiuni de finanțare ilegală și coruperea alegătorilor, precum și despre excluderea acestuia din campania electorală printr-o decizie a CSE. Conotația negativă pentru PR se datorează subiectelor despre concurenții electorali Irina Lozovan și Alexandr Nesterovschi, arestați pentru implicarea într-un dosar penal de acceptare a finanțării unor partide politice de un grup criminal organizat și afilierea formațiunii PR la fostul Partid Politic „ȘOR”. Conotația negativă pentru MAN a fost acordată în contextul difuzării mai multor subiecte despre criticile aduse lui Ion Ceban, concurent electoral MAN, de oponentii săi. Majoritatea subiecților au beneficiat de apariții directe și indirecte, cu excepția CI, FASM, ALDE, APL Ocnița, PDCM și PLDM care au avut doar apariții indirecte.

În cadrul buletinelor de știri, au fost reflectați 17 concurenți electorali, dintre care A. Nesterovschi, V. Șapa, A. Corșicova pentru funcția de Primar al mun. Bălți, A. Lungu pentru funcția de Primar al orașului Orhei și I. Lozovan pentru funcția de Primar al orașului Ocnița.

Volumul total de timp acordat concurenților electorali a constituit 26 min. 13 sec. Datele diagramei, în coraport cu detalierea timpului alocat concurenților electorali, atestă că de cea mai mare pondere de reflectare a beneficiat concurentul electoral I. Ceban (MAN) – cu 13,6% (03 min. 34 sec.), iar de cea mai mică pondere de mediatizare a avut parte concurentul electoral A. Nesterovschi (PR) – cu 0,7% (11 sec.).

Conotația reflectării celor 17 concurenți electorali a fost într-o tonalitate neutră, pozitivă și negativă. Concurenții electorali A. Lungu (P „Șansă”), V. Șapa (P „Șansă”) și Ș. Gligor (PPS) au fost reflectați neutru și negativ, A. Nesterovschi (PR) și I. Lozovan (PR) – doar negativ, R. Mihăeș (PNL) și I. Ștefăniță (MRM) – doar pozitiv, V. Brînzaniuc (PSDE), I. Purice-Nistor (PL) etc. – doar neutru și pozitiv, I. Ceban (MAN) – neutru, pozitiv și negativ, iar ceilalți concurenți electorali au fost reflectați doar neutru. Conotația reflectării concurenților electorali din P „Șansă” se datorează reportajelor frecvente despre implicarea partidului în acțiuni de finanțare ilegală și coruperea alegătorilor, precum și pentru excluderea acestuia din campania electorală printr-o decizie a CSE. Conotația negativă pentru concurenții electorali din formațiunea PR se datorează subiectelor despre Irina Lozovan (PR) și Alexandr Nesterovschi (PR), arestați pentru implicarea într-un dosar penal de acceptare a finanțării unor partide politice de un grup criminal organizat și afilierea formațiunii PR la fostul Partid Politic „ȘOR”. Conotația negativă pentru I. Ceban (MAN) a fost acordată în contextul difuzării mai multor subiecte despre criticile aduse concurentului electoral de oponentii săi la alegeri.

Din cei 18 concurenți electorali reflectați, 5 au beneficiat doar de apariții indirecte, iar ceilalți concurenți au beneficiat de reflectarea directă și indirectă.

Datele diagramei atestă o pondere mai mare a bărbaților – 80,9% (22 min. 16 sec.), iar cota femeilor a fost egală cu 19,1% (05 min. 15 sec.).

Serviciul media de televiziune „TVR Moldova” a asigurat accesibilitatea persoanelor cu deficiențe de auz și văz prin interpretarea în limbaj mimico-gestual a buletinelor de știri de la ora 18:00.

II. RESPECTAREA LEGISLAȚIEI ELECTORALE

În perioada de raport, serviciul media audiovizual „TVR Moldova” a difuzat programul audiovizual „Punctul pe AZI”, în cadrul căruia au fost abordate subiecte cu conținut electoral și despre concurenți electorali. Asta, chiar dacă în Declarația privind reflectarea alegerilor locale, furnizorul de servicii media „Societatea Română de Televiziune” nu a indicat acest program, fapt care contravine prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral, potrivit căruia: „În serviciile media audiovizuale, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri), participanții la referendum, reprezentanții și persoanele de încredere ale acestora nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarațiile politicilor editoriale ale furnizorilor de servicii media”.

Serviciul media:	„TVR Moldova”
Programul:	„Punctul pe AZI” (Direct)
Data difuzării:	03 noiembrie 2023
Ora difuzării:	19:00:00

Durata programului:	52 min. 27 sec.
În perioada dispusă controlului acestor concurenți electorali:	Conform datelor CEC: I. Dodon – din 26.09.2023 candidat electoral la funcția de consilier în Consiliul mun. Chișinău din partea Partidului Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”. A. Donică – din 27.10.2023 candidat electoral la funcția de primar general al mun. Chișinău din partea formațiunii Mișcarea Profesioniștilor „Speranța – Надежда”.
Comentarii:	Programul este moderat de jurnalistul Mădălin Necșuțu, iar invitații programului sunt: Petru Macovei, director executiv al API, Nicolae Panfil, director de programe Promo-Lex și șeful misiunii de observare a alegerilor curente, și Angela Grămadă, expert din partea „ESGA”, România. Ediția programului s-a axat pe mai multe linii de subiect: scoaterea din campania electorală a Partidului „Șansă” printr-o decizie a CSE, amenințările războiului hibrid la adresa securității Republicii Moldova, precum și derularea campaniei electorale actuale din punctul de vedere al legislației electorale. În contextul discuțiilor despre observațiile făcute de organizația Promo-Lex privind utilizarea resurselor administrative în campania electorală pentru alegerile locale generale din 5 noiembrie, a fost menționat concurentul electoral – Igor Dodon. Nicolae Panfil (19:39:00): „ <i>Problema o cunoaștem încă de pe timpurile lui Plahotniuc, de pe timpurile lui Dodon. Aceste probleme au persistat.</i> ” Spre finalul programului, moderatorul a menționat numele unui alt concurent electoral, Andrei Donică, în contextul unei discuții generale despre alegerile locale generale din 05 noiembrie 2023. Moderatorul (19:47:44): „ <i>Da, nu știm ce s-a făcut cu domnul Donică, exact, e o altă „Enigmă a Otiliei”.</i> ” Nicolae Panfil (19:47:49): „ <i>Da, s-a înregistrat un ultim candidat, pentru că a parcurs niște etape, inclusiv, etape în instanțele de judecată pentru a fi înregistrat.</i> ”
Concluzii:	Astfel, ca urmare a examinării tuturor circumstanțelor, este de menționat că, în perioada electorală, potrivit prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral: „ <i>În serviciile media audiovizuale, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri), reprezentanții și persoanele de încredere ale acestora nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarațiile politicilor editoriale ale furnizorilor de servicii media. Programele cu caracter electoral se consideră: programele de știri și actualități, emisiuni de informare electorală, emisiuni de promovare electorală, dezbateri electorale, programe de publicitate electorală.</i> ” Conform Declarației privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor locale din 05 noiembrie 2023, depusă de serviciul media audiovizual de televiziune „TVR Moldova” și aprobată de CA prin Decizia nr. 269 din 08.09.2023, la pct. 3 serviciul media s-a angajat să difuzeze în această perioadă trei tipuri de programe audiovizuale cu caracter electoral: 1) Programe de știri și actualitate; 2) Dezbateri electorale; 3) Emisiune de informare electorală (Retrospectiva electorală), durata 29-30 min., Duminica la orele 14:30 și 18:30 (în reluare). Astfel, programul audiovizual „Punctul pe AZI” nu se regăsește în lista programelor cu caracter electoral clasificate de Codul electoral. Prin urmare, concurenții electorali nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale, decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în Declarația privind politica editorială a furnizorului de servicii media „Societatea Română de Televiziune”. Astfel, sunt relevante prevederile art. 90 alin. (2) din Codul electoral .

De asemenea, în perioada de raport, „TVR Moldova” a difuzat programul audiovizual „*Obiectiv comun*”, în zilele 30 octombrie-03 noiembrie 2023, în cadrul căruia nu au fost atestate derogări de la Codul electoral.

III. ASIGURAREA INFOMĂRII CORECTE

Ca urmare a analizei conținutului integral al buletinelor informative, s-a atestat că, la difuzarea unor subiecte, furnizorul de servicii media nu a indicat sursa înregistrărilor (video/foto) provenite din afara redacției.

Astfel, subiectele care au făcut obiectul controlului au avut următoarele titluri:

30.10.2023

- „Israelul a fost atacat cu rachete” (18:08:47);
- „Viața în vreme de război” (18:11:23);
- „Muftiul Daghestanului face apel la calm” (18:20:07);
- „Ucraina supusă unor noi atacuri aeriene” (18:22:29);
- „Exercițiul militar moldo-american” (18:36:16);

31.10.2023:

- „Israelul este atacat din trei direcții” (18:26:03);
- „Atacuri neînțetate asupra Ucrainei” (18:30:43);
- „Primele F-16 olandeze vin în România” (18:31:35);
- „Inundații în nordul Italiei” (18:33:20);
- „Joe și Jill Biden, gazdele sărbătorii de Halloween la Casa Albă” (18:36:51);

01.11.2023:

- „Acord pentru evacuarea cetățenilor străini din Gaza” (18:17:29);
- „Printre străinii evacuați din Gaza nu sunt cetățeni ai R. Moldova” (18:21:30);
- „În așteptarea negocierilor de aderare la UE” (18:22:55);

02.11.2023:

- „R. Moldova în așteptarea negocierilor de aderare la UE” (18:20:04);
- „600 de oameni erau pe lista de trecere” (18:22:52);
- „Halloween în Hollywood: prima oară după 2019” (18:38:11);
- „Regina Camilla a dansat tradițional” (18:39:33);

03.11.2023:

- „Atac cu drone rusești în orașul ucrainean Harkov” (18:37:34);
- „Armata israeliană a încercuit Gaza City” (18:38:17);
- „Scandal în Parlamentul Albaniei” (18:40:42).

În acest sens, sunt relevante prevederile **art. 13 alin. (5) lit. e) din CSMA**, care stipulează următoarele: „În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: în cazul prezentării înregistrărilor provenite din alte surse decât cele ale redacției, să se precizeze acest lucru”.

În același context, este de subliniat faptul că, în cadrul subiectelor „În așteptarea negocierilor de aderare la UE” difuzat pe 01.11.2023 și „R. Moldova în așteptarea negocierilor de aderare la UE” difuzat pe 02.11.2023, serviciul media de televiziune „TVR Moldova” a omis însoțirea „Arhiva” la prezentarea unor înregistrări mai vechi, în care apar împreună Președinta Comisiei Europene, Ursula von der Leyen, aflată într-o vizită la Chișinău, Președinta Republicii Moldova, Maia Sandu, și Prim-ministrul Republicii Moldova, Dorin Recean.

Prin urmare, sunt relevante prevederile **art. 13 alin. (14) din CSMA**, care statuează următoarele: „Difuzarea unor imagini și/sau înregistrări sonore de arhivă trebuie să fie însoțită de datarea acestora ori de mențiunea „Arhiva”.”

Totodată, este de specificat că, prin Decizia nr. 353 din 03.11.2023, CA a sancționat cu avertizare publică „Societatea Română de Televiziune”, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „TVR Moldova”, pentru încălcarea prevederilor art. 13 alin. (5) lit. e) din CSMA, în conformitate cu art. 84 alin. (3) lit. a) din CSMA.

6. „PRO TV Chișinău”

I. ALEGERI LOCALE GENERALE DIN 05 NOIEMBRIE 2023

În perioada 30 octombrie-03 noiembrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „PRO TV Chișinău” a difuzat, în buletinele de știri de la ora 20:00 (limba de difuzare: română), 21 de știri cu caracter politic, social și electoral, în cadrul cărora au fost reflectați 20 de subiecți politici/electorali și 22 de concurenți electorali. Acțiunile Comisiei Electorale Centrale au fost menționate în știrile cu temă electorală.

Volumul total de timp acordat subiecților politici/electorali a constituit 26 min. 26 sec., dintre care de cea mai mare pondere de reflectare a beneficiat P „Șansă” – cu 33,2% (08 min. 47 sec.), urmat de

PR – cu 20,9% (05 min. 31 sec.), MAN – cu 6,1% (01 min. 37 sec.), PAS – cu 5% (01 min. 19 sec.) și PL – 4,6% (01 min. 13 sec.). Cea mai mică pondere de mediatizare au avut PLDM, PNM, PNL și PPS – cu 0,3% (05 sec.) fiecare.

Conotația reflectării a fost într-o tonalitate, în general, neutră. Unii dintre subiecții politici/electorali au avut și o mediatizare pozitivă, datorită promisiunilor electorale anunțate de concurenții electorali. Partidul „Șansă” a fost prezentat într-o conotație negativă ca urmare a scoaterii candidaților în afara cursei electorale în urma constatării mai multor nereguli, inclusiv finanțare ilegală din partea grupului criminal organizat de fugarul Ilan Șor.

Partidul „Renaștere” a fost reflectat într-o conotație negativă datorită reportajului despre urmărirea penală pe numele deputatei Irina Lozovan și a soțului acesteia, învinuți de acceptarea finanțării partidului din partea unui grup criminal organizat. Procurorii au constatat că Irina Lozovan ar fi primit bani de la Șor că să convingă mai mulți primari și consilieri să adere la Partidul „Renaștere”. Mișcarea Alternativă Națională a fost reflectată negativ din cauza mențiunii făcute de către Victor Chirona (PPDA) în cadrul dezbaterilor electorale despre neelaborarea de către Ion Ceban (MAN) a planului urbanistic general al mun. Chișinău.

De asemenea, Partidul Acțiune și Solidaritate (PAS), Mișcarea Alternativă Națională (MAN), Partidul „Șansă” și Partidul Liberal Democrat din Moldova (PLDM) au fost reflectați negativ în urma prezentării raportului de monitorizare a campaniei electorale de către Promo-Lex.

Conform datelor diagramei, subiecții au fost reflectați prin apariții directe și indirecte. Partidul Liberal Democrat din Moldova (PLDM), Partidul „Democrația Acasă” (PDA), Partidul Acțiunii Comune – Congresul Civic (PACCC) au avut doar apariții indirecte. Partidul Național Moldovenesc (PNM) și Partidului Social Democrat European (PSDE) au avut doar apariții directe.

În perioada supusă controlului, în cadrul buletinelor informative au fost reflectați 22 de concurenți electorali pentru funcția de primar al mun. Chișinău, 2 concurenți electorali pentru funcția de primar al mun. Bălți și câte un concurent electoral pentru mun. Orhei și or. Ocnița.

Volumul total de timp acordat concurenților a constituit 18 min. 37 sec. Astfel, cea mai mare pondere de reflectare a avut I. Lozovan (PR) – 12% (02 min. 14 sec.), urmată de A. Nesterovschi (PR) – 9,1% (01 min. 42 sec.), I. Ceban (MAN) – 8,2% (01 min. 32 sec.), C. Vulpe (P „Șansă”) – 7,9% (01 min. 28 sec.) și I. Purice-Nistor (PL) – 6,5% (01 min. 13 sec.). Cea mai mică pondere de mediatizare au avut D. Caraman (PCRM), D. Galbur (PNM) și R. Mihăieș (PNL), care au avut o prezență mai mică de 10 sec. fiecare (0,4%).

Conotația reflectării concurenților a fost într-o tonalitate, în general, neutră și negativă. Însă, unii dintre ei au fost reflectați și în context pozitiv, datorită promisiunilor electorale.

I. Lozovan (PR) a fost reflectată într-o conotație negativă datorită reportajului despre încheierea urmăririi penale pe numele ei și a soțului acesteia, învinuți de acceptarea finanțării partidului – Partidul Politic Renaștere din partea unui grup criminal organizat.

A. Nesterovschi (PR) a fost prezentat într-un context negativ datorită difuzării reportajului despre hotărîrea Magistraților de la Judecătoria Ciocana care au respins demersul avocatului său care a solicitat ca acesta să fie eliberat, invocând încălcarea dreptului la vot.

I. Ceban (MAN) a fost reflectat negativ din cauza mențiunii făcute de către V. Chirona (PPDA) în cadrul dezbaterilor electorale despre neelaborarea de către I. Ceban (MAN) a planului urbanistic general al mun. Chișinău.

C. Vulpe (P „Șansă”) a fost prezentată într-o conotație negativă ca urmare a prezentării afilierii cu politicianul Ilan Șor condamnat la 15 ani în dosarul „furtului miliardului”.

Conform diagramei, concurenții au avut intervenții atât directe, cât și indirecte, cu excepția V. Costiuc (PDA), M. Poleanschi (PACCC), V. Șapa (P „Șansă”) și C. Vulpe (P „Șansă”), care au avut doar apariții indirecte. R. Mihăieș (PNL), D. Galbur (PNM), D. Caraman (PCRM) și V. Brînzaniuc (PSDE) au avut doar apariții directe.

Raportul gender arată că cota bărbaților a fost de 79,8% (21 min. 10 sec.), iar cota femeilor – de 20,2% (05 min. 21 sec.).

În perioada 30 octombrie-03 noiembrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „PRO TV CHIȘINĂU” a asigurat accesibilitatea persoanelor cu deficiențe de auz și văz în cadrul buletinelor de știri de la ora 22:30.

II. RESPECTAREA LEGISLAȚIEI ELECTORALE

În perioada de raport serviciul media audiovizual de televiziune „PRO TV Chișinău” nu a comis abateri de la prevederile art. 89 și 90 din Codul electoral.

III. ASIGURAREA INFORMĂRII CORECTE

Ca urmare a analizei conținutului integral al buletinelor informative, s-a atestat că, la difuzarea unor subiecte, furnizorul de servicii media nu a indicat sursa înregistrărilor (video/foto) provenite din afara redacției (total și/sau parțial). Astfel, subiectele care au făcut obiectul controlului au avut următoarele titluri:

- 30.10.2023: „6 posturi TV, fără licență.” (20:03:09); „SIS a interzis alte 31 de site-uri” (20:06:03); „ONG-urile cer explicații” (20:08:55, 20:10:24); „Ce spun politicienii?” (20:12:06); „Șansa rămâne fără candidați la locale?” (20:14:54); „Rămâne în arest” (20:23:15); „Israelul atacă intens Gaza” (20:24:42);
- 01.11.2023: „Au predat benevol banii pentru voturi” (20:07:51); „Război în Ucraina, ziua 616” (20:26:54); „Vreme rea în Italia” (20:31:32);
- 02.11.2023: „Contractul bașcanului, un fals” (20:11:26); „Europa lovită de uragan” (20:34:00, 20:34:30);
- 03.11.2023: „Urmează încă o furtună” (20:35:00, 20:35:48).

În acest sens, sunt relevante prevederile **art. 13 alin. (5) lit. e) din CSMA**: „În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: e) în cazul prezentării înregistrărilor provenite din alte surse decât cele ale redacției, să se precizeze acest lucru”.

De asemenea, furnizorul de servicii media a omis indicarea mențiunii „Arhiva” pentru imagini și/sau înregistrări sonore de arhivă. Astfel, subiectele care au făcut obiectul controlului au avut următoarele titluri:

- 30.10.2023: „6 posturi TV, fără licență” (20:03:52, 20:04:18); „Ce spun politicienii?” (20:12:30, 20:12:41); „Încălcările depistate de ENEMO” (20:17:17, 20:17:44);
- 31.10.2023: „O nouă rundă de dezbateri, la ProTV” (20:08:27); „Condamnat la 8 ani de închisoare” (20:12:58);
- 01.11.2023: „Au predat benevol banii pentru voturi” (20:07:39); „Nesterovschi va vota în penitenciar” (20:10:25, 20:10:38); „O nouă rundă de dezbateri, la ProTV” (20:13:08);
- 02.11.2023: „Contractul bașcanului, un fals” (20:09:37, 20:11:46);
- 03.11.2023: „Un nou raport, noi încălcări” (20:17:00).

În acest sens, sunt relevante prevederile **art. 13 alin. (14) din CSMA**: „Difuzarea unor imagini și/sau înregistrări sonore de arhivă trebuie să fie însoțită de datarea acestora ori de mențiunea „Arhiva”.”

Este de specificat faptul că, prin Decizia nr. 353 din 03.11.2023, CA a sancționat cu avertizări publice serviciul media audiovizual de televiziune „PRO TV Chișinău” pentru nerespectarea prevederilor art. 13 alin. (5) lit. e) și art. 13 alin. (14) din CSMA, în conformitate cu art. 84 alin. (3) lit. a) din CSMA.

7. „Vocea Basarabiei TV”

I. ALEGERI LOCALE GENERALE DIN 05 NOIEMBRIE 2023

În perioada 30 octombrie-03 noiembrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „Vocea Basarabiei TV” a difuzat, în buletinele de știri de la ora 18:30 (limba de difuzare: română), 7 știri cu caracter politic, social și electoral, în cadrul cărora au fost reflectați 13 subiecți politici/electorali, 2 concurenți electorali înscriși pentru funcția de primar general al mun. Chișinău și câte unul pentru funcțiile de primari ai municipiilor Bălți și Orhei, 3 știri au fost despre acțiunile Comisiei Electorale Centrale, iar într-o știre a fost vizată activitatea APL Ocnița.

Volumul total de timp acordat subiecților politici/electorali a constituit 06 min. 43 sec., dintre care, cel mai mult a fost reflectat PR – cu 30% (02 min. 01 sec.), urmat de P „Șansă” – cu 28,5% (01 min. 55 sec.) și MAN – cu 18,6% (01 min. 15 sec.) iar de cea mai mică pondere de reflectare au beneficiat PSDE, PPPN și PLDM – cu 0,7% (03 sec.).

Conotația reflectării subiecților politici/electorali a fost într-o tonalitate neutră, cu excepția APL Ocnița care a fost reflectată doar negativ din cauza tranșelor de bani care urmau să ajungă la primarul orașului Ocnița prin intermediul deputatei Irina Lozovan, cercetată penal. PR a fost reflectat negativ în legătură cu acțiunile Irinei Lozovan de primire a banilor din partea lui Șor pentru finanțarea partidului, iar pozitiv datorită promisiunilor electorale făcute de V. Bolea. Partidul „Șansă” a fost reflectat și negativ din cauza excluderii candidaților la funcția de primar și consilier, motivul fiind coruperea alegătorilor. Mișcarea Alternativa Națională a fost reflectată și pozitiv datorită prezentării priorităților lui I. Ceban în cadrul campaniei electorale.

Toți subiecții politici/electorali au beneficiat de apariții indirecte, iar PR și MAN au avut și apariții directe.

În perioada de raport 30 octombrie-03 noiembrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „Vocea Basarabiei TV” a reflectat activitatea a 2 concurenți electorali înscriși pentru funcția de primar general al mun. Chișinău și a câte un concurent pentru funcțiile de primari ai municipiilor Bălți și Orhei.

Volumul total de timp acordat concurenților electorali a constituit 02 min. 24 sec., dintre care I. Ceban (MAN) a fost reflectat cu 49,3% (01 min. 11 sec.), V. Bolea (PR) – cu 38,2% (55 sec.), iar A. Lungu și V. Șapa (P „Șansă”) – cu 6,3% (09 sec.).

Conotația reflectării concurenților electorali I. Ceban (MAN) și V. Bolea (PR) a fost într-o tonalitate neutră și pozitivă, motivul fiind anunțarea priorităților în cadrul acțiunilor de lansare în campanie. A. Lungu și V. Șapa (P „Șansă”) au fost reflectați negativ din cauza probabilității de a fi excluși din cursa pentru alegerile locale.

Toți concurenții electorali au beneficiat de apariții indirecte, iar I. Ceban (MAN) și V. Bolea (PR) au fost reflectați și direct.

Raportul gender arată că cota bărbaților este de 66,9% (02 min. 44 sec.), iar cota femeilor – de 33,1% (01 min. 21 sec.).

Serviciul media audiovizual de televiziune „Vocea Basarabiei TV” a asigurat accesibilitatea persoanelor cu deficiențe de auz prin titrare sincron a buletinelor de știri de la ora 10:00.

II. RESPECTAREA LEGISLAȚIEI ELECTORALE

În perioada de raport serviciul media audiovizual de televiziune „Vocea Basarabiei TV” nu a comis abateri de la prevederile art. 89 și 90 din Codul electoral.

III. ASIGURAREA INFORMĂRII CORECTE

În perioada de raport, ca urmare a controlului buletinului de știri din data de 31.10.2023, s-a atestat că serviciul media audiovizual de televiziune „Vocea Basarabiei TV” a difuzat un subiect cu titlul: „Agricultorii amenință cu proteste” (18:52:15), în care este prezentată unilateral informația despre situația din agricultură. În cadrul subiectului se relatează despre un ultimatum care este pus Guvernului și despre faptul că fermierii cer urgent o întâlnire cu premierul Dorin Recean, dacă nu, vor reveni la proteste. Potrivit asociației „Forța Fermierilor”, „situația în sectorul agrar degradează cu fiecare zi, iar autoritățile nu fac pași pentru a rezolva problema”. Directorul executiv al asociației „Forța Fermierilor” a declarat că timp de o săptămână nici măcar nu au fost inițiate tratative. „7 zile, pe care le-am acordat Guvernului, au trecut în zadar și nu a fost niciun progres”; „Balanta înclină spre proteste. În situația în care în perioada aceasta nici nu am fost invitați la discuții, la dialog, nici de minister, nici de prim-ministru, în această situație clar că asta este o sfidare. Mai încercăm să ne vedem măcar cu prim-ministrul, pornim protestele imediat, pornim protestele cu tehnică agricolă sau fără tehnică agricolă... Dacă în următoarele 2-3 zile nu vom fi

auziți și nu vom porni măcar dialog, în luna noiembrie îi putem aștepta pe agricultori cu tehnica în Chișinău”, conchide Slusari.

Este de remarcat că pozițiile Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare și Guvernului R. Moldova referitor la afirmațiile lui Alexandru Slusari nu au fost prezentate pe parcursul buletinului de știri, nici în următoarele ediții.

Prin urmare, sunt relevante prevederile **art. 13 alin. (6) lit. a) din CSMA**, care stipulează: „În cadrul programelor audiovizuale de știri și de dezbateri, de informare în probleme de interes public, de natură politică, economică, socială sau culturală trebuie să fie respectate următoarele cerințe: a) asigurarea imparțialității, echilibrului și favorizarea liberei formări a opiniilor, prin prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție, în perioada în care problemele sunt în dezbateri publică.”

Totodată, în perioada de control a fost monitorizat programul audiovizual „Puncte de reflecție”. Rezultatele au atestat următoarele:

Serviciul media:	„Vocea Basarabiei TV”
Programul:	„Puncte de reflecție”
Data difuzării:	01 noiembrie 2023
Ora difuzării:	19:10:50
Durata programului:	01 oră 4 min.48 sec.
Moderatorul programului	Valentina Ursu
Invitații programului	Valeriu Pașa, președinte al comunității WatchDog.md.
Subiectele abordate:	Alegerile locale generale 2023. Desfășurarea campaniei electorale. Imixtiunea Federației Ruse în alegerile locale. Forme de corupere a alegătorilor. Puterea coruperii. Sursele de informare a alegătorilor. Cum poate fi compromis sistemul electoral? Dependenți economic de România. Scrisoarea Mitropolitului Vladimir. Turul II al alegerilor: va fi sau nu va fi?
Concluzii:	Nu au fost comise încălcări ale art. 13 din CSMA.

De specificat că, potrivit Deciziei CA nr. 353 din 03.11.2023, „VOCEA MEDIA” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „Vocea Basarabiei TV”, a fost sancționată cu avertizare publică pentru încălcarea prevederilor art. 13 alin. (6) lit. a) din CSMA.

8. „TV8”

I. ALEGERI LOCALE GENERALE DIN 05 NOIEMBRIE 2023

În perioada 30 octombrie-03 noiembrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „TV8” a difuzat, în buletinele de știri de la ora 19:00, de luni până duminică (limba de difuzare: română), 23 de subiecte cu caracter politic, social și electoral, în cadrul cărora au fost reflectați 17 subiecți politici/electorali și 20 de concurenți electorali.

Volumul total de timp acordat subiecților politici/electorali a constituit 22 min. 30 sec., dintre care de cea mai mare pondere de reflecție a beneficiat P „Șansă” – cu 44,5% (10 min. 01 sec.), urmat de PR – cu 15,2% (03 min. 25 sec.), PSRM – cu 6,2% (01 min. 26 sec.) etc. De cea mai mică pondere de mediatizare a beneficiat PCRM – cu 0,2% (03 sec.).

Conotația reflectării subiecților politici/electorali a fost într-o tonalitate neutră pentru PPPN, PPM, NOI, PPDA, APL Chișinău, PACCC și PCRM; neutră și pozitivă pentru PSRM, ALDE, PVE, MAN și PAS; neutră și negativă pentru P „Șansă”, PR, PL și CUB, iar subiectul MPS a fost reflectat într-o tonalitate neutră, pozitivă și negativă.

Conotația negativă pentru Partidul „Șansă” a fost atestată în mai multe subiecte difuzate în cadrul buletinelor informative privind posibilitatea excluderii, ulterior, excluderea din cursa electorală a tuturor concurenților înregistrați din partea Partidului „Șansă”, dar și într-un subiect privind investigația făcută de reporterii de la Cutia Neagră Plus.

În context negativ a fost reflectat PR în subiectele „*Solicitare eşuată*”, în care s-a menționat că A. Nesterovschi continuă să se afle în arest, asta după ce solicitarea avocaților acestuia a fost respinsă din nou de magistrați, dar și în subiectul „*Deputată pe banca acuzațiilor*”, în care este prezentat un material video publicat de CNA, în care soțul deputatei I. Lozovan, îi oferă 30 000 de dolari primarului or. Ocnița ca acesta să devină membru PR.

Majoritatea subiecților politici/electorali au beneficiat de apariții atât directe, cât și indirecte, cu excepția PCRM și PACCC care au avut doar apariții directe și APL Chișinău care a beneficiat de apariții indirecte.

În perioada de raport, „TV8” a reflectat activitatea a 15 concurenți electorali la funcția de primar al mun. Chișinău; 2 concurenți electorali la funcția de primar al mun. Bălți (A. Nesterovschi și V. Șapa); 1 concurent electoral la funcția de primar al or. Ocnița (I. Lozovan); 1 concurent la funcția de primar al or. Orhei (A. Lungu) și 1 concurent la funcția de primar al s. Alexanderfeld (E. Țurcan).

Volumul total de timp acordat concurenților electorali a fost de 13 min. 36 sec. De cea mai mare pondere de reflectare a beneficiat A. Lungu (P „Șansă”) – cu 14,5% (01 min. 58 sec.), urmat de A. Nesterovschi (PR) – cu 10,4% (01 min. 25 sec.), A. Donică (MPS) – cu 9,7% (01 min. 19 sec.), A. Albu (PSRM) – cu 7,4% (01 min.). Ceilalți concurenți electorali au fost mediatizați mai puțin de 01 min.

Conotația reflectării concurenților electorali a fost într-o tonalitate neutră pentru concurenții V. Bolea (PR), A. Popova (PPM), R. Popa (NOI), V. Chirona (PPDA), E. Țurcan (P „Șansă”), M. Poleanschi (PACCC) și D. Caraman (PCRM). Într-o tonalitate neutră și pozitivă au fost reflectați A. Albu (PSRM), I. Ceban (MAN), A. Spătaru (ALDE), A. Prohnițchi (PVE), V. Brînzaniuc (PSDE) și L. Carp (PAS). Totodată, concurenții A. Lungu (P „Șansă”), A. Nesterovschi (PR), I. Purice-Nistor (PL), V. Șapa (P „Șansă”), I. Bulgac (CUB) au fost reflectați într-o tonalitate neutră și negativă, iar concurenta din partea PR, I. Lozovan, a fost mediatizată într-o tonalitate doar negativă. Doar concurentul electoral A. Donică (MPS) a fost reflectat în context neutru, negativ și pozitiv.

În context negativ au fost reflectați A. Lungu și V. Șapa (P „Șansă”) în subiectele în care s-a menționat faptul că cei doi concurenți electorali sunt bănuți de folosirea surselor financiare provenite de la Ilan Șor, dar și de încercări de corupere a alegătorilor.

Conotația negativă pentru A. Nesterovschi (PR) a fost atestată în subiectul „*Solicitare eşuată*”, în care s-a anunțat despre faptul că acesta continuă să se afle după gratii, asta după ce a fost respinsă din nou solicitarea avocaților lui Nesterovschi de schimbare a mandatului de arest, iar I. Lozovan (PR) a fost mediatizată negativ în subiectul privind publicarea unui video de către CNA, în care soțul deputatei îi transmite 30 000 de dolari primarului or. Ocnița, pentru ca acesta să devină membru al Partidului „Renaștere”.

Totodată, o conotația negativă pentru A. Donică (MPS) a fost atestată în subiectul „*Promit să elimine corupția*”, ca urmare a menționării faptului că, în ultimul raport întocmit de Promo-LEX, s-a constatat că Donică ar fi încălcat legea atunci când cu o zi înainte de a merge la CEC a anunțat compensații pentru locuitorii din Condrița.

Concurenții I. Purice-Nistor (PL) și I. Bulgac (CUB) au fost reflectați negativ în subiectul „*Replici acide între doi candidați*”, subiect în care se menționează că cei doi s-au luat la ceartă, iar I. Purice-Nistor (PL) l-a amenințat cu răfuiala fizică pe concurentul CUB, deoarece acesta l-a numit „comunist” pe concurentul liberal.

Majoritatea concurenților electorali au beneficiat de intervenții atât directe, cât și indirecte, cu excepția concurenților I. Lozovan (PR), V. Șapa (P „Șansă”) și E. Țurcan (P „Șansă”) care au avut doar apariții indirecte, iar concurenții M. Poleanschi (PACCC) și D. Caraman (PCRM) au avut doar apariții directe.

Raportul gender atestă că cota bărbaților este de 80,9% (12 min. 41 sec.), iar cea a femeilor – de 19,1% (03 min. 00 sec.).

În perioada 30 octombrie-03 noiembrie 2023, serviciul media audiovizual „TV8” a asigurat accesibilitatea persoanelor cu deficiențe de auz și vâz în cadrul difuzării buletinelor de știri, la ora 07:00, cu subtitrare sincron.

II. RESPECTAREA LEGISLAȚIEI ELECTORALE

În urma controlului programelor de informare electorală au fost atestate următoarele rezultate:

Programul:	„Cutia Neagră PLUS”, în reluare
Data difuzării:	01.11.2023
Ora difuzării:	19:58:39
Durata program:	19 min. 37 sec.
Candidatul electoral vizat în program: La momentul dispunerii controlului acesta are calitatea de candidat electoral	Conform datelor CEC: I. Dodon – din 26.09.2023 candidat la funcția de consilier municipal din partea PSRM la alegerile locale generale din 05.11.2023
Comentarii:	VOICEOVER (21:10:20): „În timp ce serviciile secrete occidentale avertizau despre pericolele de securitate provocate de activitatea Yandex, în Republica Moldova, compania rusească și-a găsit un ambasador chiar în persoana șefului statului. Sursele „Cutiei Negre PLUS” ne-au spus că, grupul Yandex s-a bucurat de un suport puternic din partea fostului președinte al Republicii Moldova, Igor Dodon. În 2019, oficialul a avut chiar și o întrevvedere cu un grup de manageri ai companiei, unde s-a discutat despre extinderea activității Yandex în Republica Moldova”.
Concluzii:	<p>Astfel, ca urmare a examinării tuturor circumstanțelor, este de menționat că, în perioada electorală, potrivit prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral: „În serviciile media audiovizuale, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri), reprezentanții și persoanele de încredere ale acestora nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarațiile politicilor editoriale ale furnizorilor de servicii media. Programele cu caracter electoral se consideră: programele de știri și actualități, emisiuni de informare electorală, emisiuni de promovare electorală, dezbateri electorale, programe de publicitate electorală.”</p> <p>Potrivit Declarației privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor locale din 05 noiembrie 2023, depusă de serviciul media audiovizual de televiziune „TV8” și aprobată de CA prin Decizia nr. 269 din 08.09.2023, la pct. 3 serviciul media s-a angajat să difuzeze în această perioadă trei tipuri de programe audiovizuale cu caracter electoral: „a) De luni până vineri, grila de emisie a postului „TV8” va include minim 5 programe de știri și actualități în primă difuzare. b) Dezbateri electorale, vor fi organizate cu respectarea legislației electorale și cea audiovizuală; c) Programe de publicitate electorală, vor fi difuzate în corespundere cu normele legale.”.</p> <p>Astfel, programul audiovizual „Cutia neagră PLUS” nu a fost indicat în Declarație.</p> <p>Prin urmare, concurenții electorali nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale, decât cele cu caracter electoral, stabilite expres, în declarația privind politica editorială a furnizorului de servicii media AO „Media Alternativă” .</p> <p>Astfel, au fost încălcate prevederile art. 90 alin. (2) din Codul electoral.</p>

Este de specificat faptul că, prin Decizia nr. 353 din 03.11.2023, CA a sancționat cu amendă în sumă de 10 000 lei serviciul media audiovizual de televiziune „TV8” pentru nerespectarea prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral.

III. ASIGURAREA INFORMĂRII CORECTE

Ca urmare a analizei conținutului integral al buletinelor informative, s-a atestat că în perioada 30.10.-01.11.2023 au fost difuzate subiecte în cadrul cărora au fost prezentate secvențe video care nu au fost însoțite de sursa înregistrărilor (video/foto), provenite din afara redacției, dar și secvențe video ale redacției fără indicarea mențiunii „Arhivă”.

Totodată, este de menționat că, prin scrisoarea nr. 51 din 02.11.2023, expediată în adresa CA de către furnizorul de servicii media, acesta a informat despre existența unor contracte încheiate cu mai multe agenții de presă de peste hotare, de la care achiziționează imaginile video, respectiv „TV8” susține că deține drepturi de utilizare extinsă a materialelor.

Începând cu data de 02.11.2023, se constată conformarea furnizorului de servicii media la prevederile legale pentru care a fost sancționat cu 2 avertizări publice, și anume pentru nerespectarea prevederilor art. 13 alin. (5) lit. e) și alin. (14) din CSMA, prin Decizia CA nr. 353 din 03.11.2023.

De menționat că, prin scrisoarea nr. 57 din 09.11.2023, serviciul media „TV 8” a comunicat CA următoarele: „În ceea ce privește difuzarea în reluare a investigației Cutia Neagră Plus, reiterăm faptul că materialul nu a fost dedicat Președintelui Republicii Moldova Igor Dodon, iar în segmentul evidențiat în raportul de monitorizare, se vorbește despre acțiunile Președintelui Republicii Moldova, Igor Dodon din anul 2019. Prin urmare a fost delimitat și s-a făcut o distincție clară funcția lui de statutul său în perioada electorală. În investigația respectivă, au fost respectate toate rigorile legale și deontologice. Totodată, este important să subliniem faptul că pe toată perioada programului, pe ecran a fost indicată mențiunea „reluare”, prin urmare, telespectatorii nu au fost duși în eroare. în același timp, dorim să vă atragem atenția la mențiunea din raport „Este de specificat faptul că prin Decizia nr. 353 din 03.11.2023, CA a sancționat cu amenda în sumă de 10 000 lei serviciul media audiovizual de televiziune „TV8” pentru nerespectarea prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul Electoral.”, în acest sens, subliniem faptul că investigația la care se face trimitere în raport a fost difuzată până la aplicarea sancțiunii, aceasta fiind ulterior contestată în instanța de judecată”.

9. „R Live TV”

I. RESPECTAREA LEGISLAȚIEI ELECTORALE

În perioada de raport, serviciul media audiovizual de televiziune „R Live TV” nu a comis abateri de la prevederile art. 89 și 90 din Codul electoral.

II. ASIGURAREA INFORMĂRII CORECTE

În perioada 30 octombrie-03 noiembrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „R Live TV” a difuzat următoarele programe audiovizuale:

Serviciul media:	„R Live TV”
Programul:	„Teritoriul libertății”
Data difuzării:	01.11.2023
Ora difuzării:	22:00
Durata program:	55 min. 36 sec.
Invitații programului	Victor Chirona, candidatul Platformei Demnitate și Adevăr și Vasile Bolea, candidatul Partidului „Renaștere”.
Subiectele abordate:	Scopul candidării, proiectele începute și cele realizate, prioritățile în campania electorală
Comentarii:	Primul invitat este Victor Chirona, care a vorbit despre programul lui, realizările în primărie și a adus acuzații primarul suspendat, Ion Ceban. Moderatoarea programului l-a îndemnat în mod repetat să revină la subiectul de discuție. Al doilea invitat, Vasile Bolea s-a referit la problemele care nu sunt rezolvate în Chișinău și a propus soluții pentru rezolvarea lor.
Concluzii:	Nu au fost comise încălcări de la art. 13 din CSMA.

Serviciul media:	„R Live TV”
Programul:	„Teritoriul libertății”
Data difuzării:	02 noiembrie 2023

Ora difuzării:	22:00
Durata program:	54 min. 40 sec.
Invitații programului	Ruslan Codreanu, candidatul Blocului electoral „Ruslan Codreanu” și Arina Spataru, candidatul Alianței Liberalilor și Democraților pentru Europa pentru funcția de primar al mun. Chișinău.
Subiectele abordate:	Scopul candidării, problemele Chișinăului, prioritățile în campania electorală
Comentarii:	Primul candidat, Ruslan Codreanu s-a referit la problemele Chișinăului și soluțiile pe care le propune. A doua invitată, Arina Spătaru, de asemenea, s-a referit la problemele cu care se confruntă chișinăuienii și soluțiile potrivite. Totodată, aceasta a adus acuzații lui Ion Ceban. Moderatoarea a avut o atitudine imparțială și a încercat să echilibreze subiectele în care au fost aduse acuzații. Mai mult, la sfârșitul programului moderatoarea a menționat că persoana, care se consideră lezată în drepturi în urma programului, poate să contacteze redacția pentru replică.
Concluzii:	Nu au fost comise încălcări de la art. 13 din CSMA.

10. „TVC 21”

I. ALEGERI LOCALE GENERALE DIN 05 NOIEMBRIE 2023

În perioada 30 octombrie-03 noiembrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „TVC 21” a difuzat, în buletinele de știri de la ora 19:30, de luni până duminică (limba de difuzare: română), 14 subiecte cu caracter politic, social și electoral, în cadrul cărora au fost reflectați 4 subiecți politici/electorali.

Volumul total de timp acordat subiecților politici/electorali a constituit 01 min. 21 sec., dintre care de cea mai mare pondere de reflectare a beneficiat LOC – cu 39,5% (32 sec.), urmat de PLDM – cu 23,5% (19 sec.), PAS – cu 21% (17 sec.), PR – cu 16% (13 sec.) etc.

Conotația reflectării subiecților politici/electorali a fost într-o tonalitate pozitivă pentru LOC, tonalitate neutră pentru PLDM și tonalitate negativă pentru PAS și PR. Conotația pozitivă pentru LOC s-a atestat în cadrul difuzării promisiunilor electorale. Conotația negativă pentru PAS a fost atestată în cadrul unui subiect, în care a fost prezentată opinia lui Ion Chicu: „*Personal, nu voi mai tolera crimele comise de indivizii corupți și ignoranți PAS împotriva statului și cetățenilor țării noastre. Îndemn liderii politici să-și consolideze forțele în această luptă.*” În context negativ a fost reflectat și PR în subiectul în care se spune că deputatul A. Nesterovschi rămâne în arest.

Toți subiecții politici/electorali au beneficiat doar de apariții indirecte.

În perioada de raport, „TVC 21” a reflectat activitatea unui singur concurent electoral la funcția de primar al mun. Bălți.

Volumul total de timp acordat concurentului electoral A. Nesterovschi a constituit 13 sec.

Conotația reflectării concurentului electoral din parte PR, A. Nesterovschi, a fost într-o tonalitate negativă ca urmare a menționării faptului că acesta a rămas în arest.

A.Nesterovschi a beneficiat doar de apariție indirectă.

Raportul gender atestă că cota bărbaților este de 100% (32 sec.).

În perioada 30 octombrie-03 noiembrie 2023, „TVC 21” a asigurat accesibilitatea persoanelor cu deficiențe de auz și văz în cadrul difuzării buletinelor de știri de la ora 19:30.

II. RESPECTAREA LEGISLAȚIEI ELECTORALE

Ca urmare a examinării rezultatelor monitorizării, membrul CA, Ruslan Mihalevschi, a menționat că serviciul media „TVC 21” la realizarea programului de informare electorală „*Главное*” nu a ținut cont de prevederile art. 89 alin. (2) din Codul electoral, potrivit căruia: „*Instituțiile mass-media au obligația de a respecta principiile de echitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor. Acestea trebuie să ofere grupurilor de inițiativă, concurenților electorali și participanților la referendum timp de antenă sau spațiu pentru publicitatea electorală în condiții egale și nediscriminatorii*”.

III. ASIGURAREA INFORMĂRII CORECTE

Este de menționat că programul informativ „News Digest”, difuzat de „TVC 21” la ora 19:30, este un program audiovizual care oferă informații despre știrile de ultimă oră, mai exact un eveniment este reflectat printr-o frază generală, fiind însoțită de o imagine specifică evenimentului. Rezultatele controlului au atestat că, în perioada de raport 30 octombrie-03 noiembrie 2023, imaginile foto prezentate în programele informative de știri „NEWS Digest” nu au fost însoțite de sursa de proveniență.

În acest sens, sunt relevante prevederile **art. 13 alin. (5) lit. e) din CSMA**, potrivit căroră: „În programele audiovizuale de știri și de debateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: e) în cazul prezentării înregistrărilor provenite din alte surse decât cele ale redacției, să se precizeze acest lucru.”

În data de 02 noiembrie 2023, furnizorul de servicii media a difuzat, în cadrul buletinului informativ de la ora 19:30, un subiect în care a fost prezentată, în mod indirect, opinia lui Ion Chicu: „Personal, nu voi mai tolera crimele comise de indivizii corupți și ignoranți PAS împotriva statului și cetățenilor țării noastre. Îndemn liderii politici să-și consolideze forțele în această luptă.” De menționat că, până în data de 03 noiembrie 2023, furnizorul nu a prezentat poziția PAS cu privire la aceste afirmații, cu rol acuzator, în cadrul buletinelor informative.

Prin urmare sunt relevante prevederile **art. 13 alin. (6) lit. a) din CSMA**, potrivit căroră: „În cadrul programelor audiovizuale de știri și de debateri, de informare în probleme de interes public, de natură politică, economică, socială sau culturală trebuie să fie respectate următoarele cerințe: a) asigurarea imparțialității, echilibrului și favorizarea liberei formări a opiniilor, prin prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție, în perioada în care problemele sînt în dezbatere publică.”

În perioada de raport, „TVC 21” a difuzat programele de informare electorală „IMPORTANT”, „CANDIDAT” și „FIABHOE”, indicate și în Declarația privind reflecția alegerilor locale. În urma controlului, au fost atestate următoarele:

Programul:	„IMPORTANT”
Data difuzării:	30 octombrie 2023
Ora difuzării:	20:02:15
Durata program:	01 oră 10 min. 25 sec.
Invitații programului	Președintele Partidului Social Democrat din Moldova, Ion Sula.
Subiectele abordate:	Cum se desfășoară campania electorală, viziunile partidului său referitor la situația care ne așteaptă în viitorii câțiva ani, gradul de politizare a CEC-ului, activitatea Comisiei Situații Excepționale, explicația noțiunii de „stat capturat”, suspendarea licenței a 6 servicii media TV, scandalul privind Mitropolia, situația agricultorilor, securitatea pe domeniul economic, hotărârea CtEDO în privința dosarului Stoiangolo cu privire la reforma justiției din Republica Moldova.
Comentarii:	În cadrul programului „Important” din 30 octombrie 2023, au fost abordate mai multe teme politice, sociale și economice. Totodată, președintele Partidului Social Democrat din Moldova a ținut să sublinieze acțiunile formațiunii pe care o conduce, care este agenda planului de activitate, în care se regăsesc soluții pe fiecare domeniu la nivel național, în caz că va câștiga. De asemenea, a făcut o retrospectivă a partidului privind ratingul acumulat la alegerile locale generale din 2019. Temele discuțiilor au vizat activitatea unor instituții de stat și, implicit a partidului de guvernământ. Dat fiind faptul că suntem în campanie electorală, invitatul a vorbit despre încălcările electorale atestate de instituțiile de resort, făcând referire la materialele electorale tipărite de către partidul care se află la conducere. Ion Sula a mai menționat că membrii PSDE au avut amenințări de la PAS, exprimându-se în felul următor: „Nu este corect să ai un mesaj deschis din partea actualei guvernări către cetățeni, în cazul că nu va fi ales un reprezentant al partidului care este la guvernare, localitatea respectivă nu va obține finanțare”, moment în care a intervenit moderatoarea: „Asta a fost făcut public, în emisiuni, dar mă interesează dacă pe teren, candidații dvs. au primit asemenea amenințări?”, Ion Sula: „Au

	<p><i>primit. Multe alte intimidări le avem, atunci când s-au pus presiuni pe o parte din candidați, fie să treacă la partidul de guvernare. Dar cel mai important a fost că, la mulți care voiau să se înscrie în cursa electorală la funcția de primar sau consilier, nu li se permitea, pentru că dacă lucrează într-o instituție publică sau cineva din familii, categoric li s-a interzis să înainteze sau să se înscrie în această cursă, numai în cazul când sunt exponenți ai partidului de guvernare atunci puteau să se înscrie. Acestea sunt încălcări, după noi, destul de grave.”</i></p> <p>Cu privire la acțiunile și principiile de coordonare a activității instituțiilor statului implementate de PAS, în mod indirect, s-a făcut referire și în contextul următor:</p> <p>Moderatoarea: „<i>În istoria Republicii Moldova, CEC a mai fost atât de politizat sau, acum, asistăm la o situație de asuprire totală a acestei structuri?</i>”</p> <p>Ion Sula: „<i>Este un control total! Am văzut concluziile Comisiei de la Veneția, mai multe observări din partea partenerilor. Observăm că, guvernarea dă greș pe orice instituție pe care o conduce. Ei continuă să abuzeze de buchea legii” [...] „ La guvernare este un partid care are 63 de mandate în parlament. Au guvern, au președinte și, probabil, nu vor să-și asume anumite responsabilități și încearcă sub această comisie ca să se abată de la legile din Republica Moldova.”</i> Cu referire la crizele existente, acesta a mai precizat: „<i>În Republica Moldova, Guvernul sau conducerea țării nu are capacitatea de a gestiona corect aceste crize și ele generează mai departe o situație instabilă în societate din punct de vedere, social, economic, a securității”.</i> [...] <i>Un fiasco total era unul din sloganele cu care a venit actuala guvernare la putere și, practic, nu au capacități. Și apropo, nu poți să vii să conduci țara și să te înveți a conduce țara. Trebuie să vii cu o echipă bine pregătită și să faci față la ceea ce se întâmplă în procesul de conducere. Cu verișori și verișoare nu poți conduce țara. Cu părere de rău dacă nu ești din echipa lor deja.... au discreditat toate concursurile publice. Specialiștii buni nu mai participă.”</i></p> <p>Întrucât suntem în perioada campaniei electorale pentru alegerile locale din 05 noiembrie 2023, iar invitatul emisiunii este din r-nul Ialoveni, un subiect al discuției a vizat abordarea partidului de guvernământ în raport cu primarii satelor și comunelor din r-nul Ialoveni, care nu au fost aleși de pe listele PAS. Astfel, acesta a specificat următoarele: „<i>După alegerile locale din 2019, partidul de guvernare a avut un singur președinte de raion, și anume al r-nului Ialoveni. Legat de abuzurile care se fac față de primarii care nu sunt de la PAS, proiectele cum sunt administrate. Eu sunt din Ialoveni și vreau să exemplific acest subiect. Primarii care nu sunt de la PAS, toate proiectele din „Satul european”, au fost începute, apoi stopate. Dau exemple: satul Mileștii Mici(cantina școlii a început a fi modernizată, apoi stopată, neachitată), satul Costești(casa de cultură exact așa.), satul Ulmu(un apeduct stopat), satul Nimoreni(o sală polivalentă pentru sport, stopată). Nu le dau bani, pentru că primarii nu sunt de la actuala guvernare. În satul Costești, stadionul timp 3 ani de zile a fost stopat numai din motiv că primarul din localitatea respectivă nu este de la PAS. În raionul Ialoveni este deputatul de la PAS, care s-a transformat ca deputat nu din Ialoveni, dar din satul Puhoi (satul de baștină) și toate proiectele le duce acolo – casă de cultură și drumuri renovate, centru pentru ambulanță medicală, piața agricolă – renovate total din proiecte finanțate. Președintele raionului și Consiliul Raional nu poate lua nici o decizie până nu vine deputatul”. De precizat că, cu referire la declarațiile invitatului, moderatoarea a ținut să specifice: „<i>Regret de ceea ce ziceți dvs, dar este vina noastră, pentru că noi am ales pe cei care nu au venit cu un program național, cum ziceți dvs, și cred că în noiembrie o să-i taxăm!</i>”</i></p>
--	--

Programul:	„Главное”
Data difuzării:	01 noiembrie 2023
Ora difuzării:	20:00:52.
Durata programului:	59 min. 40 sec.
Invitații programului:	Candidata din partea Partidului Comuniștilor din Republica Moldova la funcția de primar al capitalei, Diana Caraman.
Subiectele abordate:	Ce reprezintă PCRМ; Desfășurarea campaniei electorale; Viziunile invitatei asupra problemelor cu care se confruntă oamenii din țara noastră.
Comentarii:	<p>În prima parte a programului, discuțiile s-au axat pe apartenența politică a invitatei și criticile aduse în adresa reprezentanților puterii. După ce a vorbit despre partidul pe care îl reprezintă, invitata și-a continuat discursul, susținând că este deschisă să colaboreze cu oricare partid politic, doar ca să nu câștige ciuma galbenă, care este susținută de structurile internaționale. O parte din discuțiile purtate sunt prezentate în următorul dialog:</p> <p>Moderatorul: „<i>Вы коммунисты, выдвинули своего кандидата на пост мэра Кишинёва, это вы. Социалисты выдвинули своего кандидата – это господин Албу. А почему вы так сделали? Почему вы распыляете силы, средства, административные и информационные ресурсы, финансовые ресурсы, технические ресурсы, если вы понимаете против кого вы играете, вы понимаете кто вам противостоит. Нелогично было бы использовать хорошую военную тактику концентрировать всё для единого удара по ПАС и госпоже Санду?”</i></p> <p>Diana Caraman: „<i>В этом отношении, как себя ведёт нынешняя власть, я считаю что это</i></p>

	<p><i>правильная тактика идти рядом, потому что, мы видим как они снимают без суда и следствия избирательных конкурентов. Если бы мы были в блоке, одно неровное движение или какой-то повод для того чтобы снять, и нет Блока, есть только ПАС.”</i></p> <p><i>Moderatorul: „Я не понимаю на что вы, оппозиция, по крайней мере парламентская оппозиция, рассчитываете когда вы кидаете вызов и госпоже Санду и её „пасовцам”, прекрасно понимая что а) за ними стоит Бухарест, б) за ними стоит Брюссель и в) за ними стоит весь шестой американский флот. Вы на что рассчитываете?”</i></p> <p>Într-o altă secvență, moderatorul vine cu afirmația, precum că, comunicând cu jurnaliști, politologi și reprezentanți ai unor ambasade, a înțeles că rezultatele alegerilor locale din 05 noiembrie 2023 vor avea două variante: a) dacă Maia Sandu și PAS câștigă în mai multe regiuni, atunci va fi bine pentru ei, dar va fi rău pentru opoziție și b) dacă Maia Sandu, PAS și curatorii lor din Vest pierd situația de sub control, atunci vor iniția alegeri anticipate pentru a putea cumva să rămână la putere. Invitata a continuat discuția precizând că pentru primul caz va fi rău pentru oameni, pentru că puterea încalcă orice lege și ceea ce face Maia Sandu este o tragedie pentru Republica Moldova, iar pentru al doilea caz, Ambasada SUA controlează reprezentății puterii și au pregătit 3 scenarii, două pentru alegeri anticipate și unul pentru ca Maia Sandu să câștige.</p> <p>În program s-a mai abordat subiectul despre participarea candidatei PCRM, Diana Caraman în cadrul unui program de dezbateri electorale la serviciul media audiovizual public de televiziune „Moldova 1” în care s-a iscat un conflict privind limba vorbită de aceasta.</p> <p>Și în cazul abordării acestui subiect, moderatorul a avut o poziție înclinată spre susținerea celor menționate de invitată:</p> <p><i>Diana Caraman: „Придя в студию, ещё до начала дебатов, избирательный конкурент – Карп – зайдя в студию сразу обратился к ведущей с вопросом о том что будет-ли соблюден регламент и что будет в случае если регламент будет нарушен, на что его заверили что всё будет идти по плану. Я абсолютно точно понимаю, что это указание представителя власти.”</i></p> <p><i>Moderatorul: „Извините, я вас перебыю. Я хочу понять: а что всё настолько глупо и настолько тупо что кандидат ПАС, представитель власти, баллотирующийся в мэры Кишинёва, в присутствии еще 3 своих электоральных конкурентов, говорит так чтобы его все услышали? Это же не просто так...литературный язык богат и могуч, они просто налят хату?”</i></p> <p><i>Diana Caraman: „Ну потому что у них съехала крыша. Там вообще все сложно” [...] При этом, я обратилась и в Прокуратуру, и в международную структуры, и в Аудиовизуал, и в ЦИК и в Агентство по Равенству Шансов, то есть во все эти структуры мое обращение отправлено. Я жду ответов, единственное что Аудиовизуал уже умыл руки. Не знаю почему. Потому что неспособны, видимо, найти какое-то оправдание „Молдова-1”. Если бы в случае была бы хоть какая-то возможность найти оправдание, я думаю что они этой отпиской они бы не ответили. А так они перенаправили это и пытаются это скинуть на господина Фельдмана от Агентства по Равенству.”</i></p>
--	--

Programul:	„Главное”
Data difuzării:	02 noiembrie 2023
Ora difuzării:	21:30:00
Durata programului:	01 oră 04 min. 53 sec.
Invitații programului:	Candidat din partea Partidului „Renăștere” la funcția de consilier în municipiul Chișinău, Oleg Suslov.
Subiectele abordate:	Problemele din municipiul Chișinău; Realizările lui Oleg Suslov în calitate de pretor al sectorului Râșcani al capitalei.
Comentarii:	<p>În debutul programului, discuțiile s-au axat pe sistemul politic din țară, în special în Chișinău. Invitatul menționează că este un sistem dictatorial din partea conducerii, când sunt limitate drepturile omului. Acest subiect este redat în următorul dialog:</p> <p><i>Moderator: „На счёт диктатуры, знаете, она уже наступило.” Какой у нас закон основной? – Конституция!”</i></p> <p><i>Oleg Suslov: „В данный момент руководуется решением череззвучяные положение, которая ставят при выше Конституции, и манипулирует этом законом. Потому что идёт ограничение конституционных прав людей, на решение которая было принято по поводу проблем беженцев с Украины. А сейчас это перерасло в зачистки информационного поля, зачистку электорального поля.”</i></p> <p><i>Moderator: „Партии.”</i></p> <p><i>Oleg Suslov: „Партии. Что будет завтра? Отказ от суверанитета, ввод чужих войск, которые уже входит.”</i></p> <p><i>Moderator: „Они не входит, они уже есть, здесь на территории, непрекращающийся военные учения, с участием молдавской армии” [...] Играть на непонимание народа в том</i></p>

	<p><i>что происходит рядом с нами, а мотивация война, война, но это как то, ну что присущее властям любым, это лицемерие.”</i></p> <p>Într-o altă secvență moderatorul abordează subiectul privind demisia lui Oleg Suslov de la Pretura Râșcani la indicația lui Ion Ceban, la care invitatul declară că, pe parcursul perioadei aflat în echipa lui Ion Ceban, s-au realizat multe proiecte, dar în acest an majoritatea proiectelor au fost stopate, înghețate din motive financiare, dar și din cauza proiectelor de construcție ce aparțin partidului primarului general. În continuare invitatul relatează despre faptul că unii angajați din Primărie sunt ocupați cu campania electorală în loc să deservească cerințele oamenilor. La aceste afirmații, moderatorul intervine cu precizarea, precum că urmare a declarațiilor lansate de invitat, Ion Ceban folosește resursele administrative la un astfel de nivel.</p> <p>Atitudinea moderatorului față de Ion Ceban în calitate de primar se arată și prin afirmațiile pe care le expune, precum că, fiind în PSRM, Ion Ceban a promis că va repara drumurile din curțile sectorului Râșcani, dar nu și-a îndeplinit angajamentul, iar la întrebarea de ce nu și-a îndeplinit promisiunea, Oleg Suslov a răspuns că datorită conflictului iscat între socialiști și primarul general, proiectele propuse nu au fost realizate.</p> <p>Moderatorul își continuă ideea cu următoarea declarație: <i>„Политика муниципия Кишинэу в Муниципальной Совете, в руководстве, нашей Примэрия в главе с генерального примара, она больше основано на политики чем на хозяйственные деятельности.”</i></p>
Concluzii:	<p>Edițiile programelor audiovizuale „IMPORTANT” din data de 30.10.2023, ora 20:02:15, „Главное” din data de 01.11.2023, ora 20:00:52, și din data de 02.11.2023, ora 21:30:00, au fost difuzate cu abateri de la prevederile legislației audiovizuale. Astfel, declarațiile descifrate supra au fost cu înțeles acuzator și critic în adresa părților vizate în discuții, iar moderatoarea/moderatorul nu a intervenit pentru a echilibra cele declarate de invitați. Discuțiile purtate în timpul acestor ediții au fost îndreptate spre o singură opinie, cea indusă de către moderatorii și invitații emisiunii, lipsind echilibrul opiniilor care să asigure o informare corectă a publicului prin prezentarea punctului de vedere opus. Dat fiind domeniul în care își desfășoară activitatea, un prezentator/realizator/moderator de emisiuni, formator de opinii, trebuie să aibă o conduită de respectare a dispozițiilor legale ce reglementează comunicarea audiovizuală în mod imparțial și cu respectarea drepturilor celorlalți.</p> <p>În acest context, moderatoarea/moderatorul nu a ținut cont de faptul că asigurarea informării corecte implică prezența punctului de vedere aflat în opoziție, iar absența acestuia în cadrul programului nu exonerează moderatoarea/moderatorul de asigurarea imparțialității, acest fapt fiind statuat expres și în prevederile art. 13 alin. (7) din CSMA: <i>„Prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție se asigură, de regulă, în cadrul aceluiași program audiovizual, iar în mod excepțional, în programele următoare. În cazul în care cei solicitați refuză să participe sau să își exprime punctul de vedere, acest lucru trebuie menționat în cadrul programului audiovizual. Absența punctului de vedere al uneia dintre părți nu exonerează realizatorul/moderatorul de asigurarea imparțialității”</i>.</p> <p>Prin urmare, sunt relevante prevederile art. 13 alin. (1) lit. b) din CSMA, potrivit cărora: <i>„În virtutea dreptului fundamental la informare, furnizorii de servicii media trebuie să respecte următoarele exigențe: b) să informeze cu privire la un fapt sau eveniment corect, iar informația să fie verificată și prezentată în mod imparțial și cu bună-credință.”</i></p>

De menționat că, prin Decizia nr. 353 din 03.11.2023, CA a sancționat cu avertizări publice serviciul media audiovizual de televiziune „TVC 21” pentru nerespectarea prevederilor **art. 13 alin. (1) lit. b) din CSMA**, potrivit cărora: *„În virtutea dreptului fundamental la informare, furnizorii de servicii media trebuie să respecte următoarele exigențe: b) să informeze cu privire la un fapt sau eveniment corect, iar informația să fie verificată și prezentată în mod imparțial și cu bună-credință”* și pentru nerespectarea dispozițiilor **art. 13 alin. (5) lit. e) din CSMA**: *„În programele audiovizuale de știri și de debateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: e) în cazul prezentării înregistrărilor provenite din alte surse decât cele ale redacției, să se precizeze acest lucru.”*

11. „Găgăuzia TV”

I. ALEGERI LOCALE GENERALE DIN 05 NOIEMBRIE 2023

În perioada 30 octombrie-03 noiembrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „TV-Găgăuzia” a difuzat, în buletinele de știri de la ora 19:00 (limba de difuzare: rusă), 14 știri cu caracter politic, social și electoral, în cadrul cărora au fost reflectați 9 subiecți politici/electorali și

49 de concurenți electorali. De asemenea, a fost mediatizată activitatea Comisiei Electorale Centrale și a APL Comrat.

Volumul total de timp acordat subiecților politici/electorali a constituit 21 min. 57 sec., dintre care de cea mai mare pondere de reflectare au beneficiat candidații independenți (CI) – 32% (07 min. 02 sec.), urmați de PSRM – 19,4% (04 min. 16 sec.), iar cea mai mică pondere de mediatizare a revenit PCRМ – 0,9% (12 sec.).

Conotația reflectării majorității subiecților politici/electorali a fost într-o tonalitate neutră și pozitivă, datorită prezentării programului lor electoral. APL Comrat și PCRМ au fost reflectați doar neutru.

Majoritatea subiecților politici/electorali au beneficiat de apariții directe și indirecte, cu excepția PCRМ care a avut numai apariții indirecte.

În perioada de raport 30 octombrie-03 noiembrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „TV-Găgăuzia” a reflectat activitatea a 49 de concurenți electorali, înscriși pentru funcția de primar al orașului Ceadâr-Lunga și primari ai satelor: Gaidar, Baurci, Joltai, Chiriet-Lunga, Carbalia, Cișmichioi, Ferapontievca, Beșghioz, Svetlâi și Tomai.

Volumul total de timp acordat concurenților electorali a constituit 20 min. 32 sec., dintre care de cea mai mare pondere de reflectare a beneficiat I. Diacov (CI) – cu 3,7% (45 sec.), iar cea mai mică pondere de mediatizare a revenit N. Carapirea (CI) – cu 0,6% (07 sec.).

Conotația reflectării majorității concurenților electorali a fost într-o tonalitate neutră și pozitivă, datorită prezentării priorităților lor în cadrul campaniei.

Majoritatea concurenților electorali au beneficiat de apariții directe și indirecte, iar 7 concurenți au beneficiat doar de apariții indirecte.

Conform datelor diagramei, cota bărbaților este de 66,5% (14 min. 30 sec.), iar cota femeilor – de 33,5% (07 min. 18 sec.).

Serviciul media audiovizual de televiziune „TV-Găgăuzia” a asigurat accesibilitatea persoanelor cu deficiențe de auz prin titrare sincron a buletinelor de știri de la ora 19:00.

II. RESPECTAREA LEGISLAȚIEI ELECTORALE

În perioada de raport au fost supuse verificării următoarele programe audiovizuale:

Serviciul media:	„TV-Găgăuzia”
Denumirea și data: „Прямая линия” din 30.10.2023 (în reluare). Ora difuzării: 18:02:45	Invitatul programului a fost Iurie Ușurelu – directorul Fondului Internațional al Dezvoltării Agricole în Republica Moldova. În program s-au discutat problemele din sectorul agricol din Republica Moldova și strategiile de dezvoltare ale acestuia.
Denumirea și data: „Диалог в студии” din 30.10.2023 Ora difuzării: 23:00:00	Invitații programului: Marina Semeonova și Serghei Ibrîșin – organizatorii Festivalului Vinului din Găgăuzia. În program s-a discutat despre organizarea și desfășurarea evenimentului „Festivalul Vinului din Găgăuzia, ediția 2023.
Denumirea și data: „Диалог в студии” din 31.10.2023 Ora difuzării: 23:00:00	Invitații programului: Vasilisa Pometkova și Marina Nedealkova – bibliotecare. În cadrul programului au fost discutate subiecte din domeniul culturii, precum ar fi: preferințele de lectură ale cititorilor și rolul bibliotecilor în lumea actuală.
Denumirea și data: „Диалог в студии” din 01.11.2023 Ora difuzării: 23:00:00	Invitatul programului: Svetlana Mironova – jurist. În cadrul programului s-au abordat subiecte legate de procesul electoral și de legislația electorală.
Denumirea și data: „Обсуждаем вместе” din 02.11.2023 Ora difuzării: 18:00:00	Invitații programului: Marina Semeonova, Serghei Ibrîșin - organizatorii Festivalului Vinului din Găgăuzia, Mihail Pașali – Directorul Camerei Comerț și Industrie din Găgăuzia. În program s-a discutat despre organizarea și desfășurarea evenimentului „Festivalul Vinului din Găgăuzia, ediția 2023.
Denumirea și data: „Диалог в студии” din 02.11.2023 Ora difuzării: 20:00:00	Invitatul programului: Svetlana Mironova – jurist. În cadrul programului s-a prestat consultanță juridică din partea invitatei tuturor celor doritori care apelau în direct.
Denumirea și data: „Обсуждаем вместе” din 02.11.2023 (în reluare)	Ediție în reluare din data curentă de la ora 18:00.

Ora difuzării: 23:00:00	
Denumirea și data: „Interviul săptămânii” din 03.11.2023	Invitatul programului: Sergiu Ungureanu – expert economic. În cadrul programului s-au discutat probleme de ordin economic ale Republicii Moldova: poziționarea economică internațională a Republicii Moldova, reglementarea prețurilor în sectorul energetic, precum și prognoze pentru dezvoltarea sectorului financiar al țării.
Ora difuzării: 18:00:00	
Denumirea și data: „Диалог в студии” din 03.11.2023 (în reluare).	Ediție în reluare din 02.11.2023 de la ora 20:00.
Ora difuzării: 20:00:00	
Denumirea și data: „Interviul săptămânii” din 03.11.2023 (în reluare)	Ediție în reluare din data curentă de la ora 18:00.
Ora difuzării: 23:00:00	
Concluzii:	Nu au fost admise derogări de la Codul electoral nr. 325/2022.

III. ASIGURAREA INFORMĂRII CORECTE

În perioada de raport, în cadrul subiectului din data de 30 octombrie 2023 cu titlul „100-летие провозглашения Турецкой Республики” (19:05:58 și 19:06:43), și la data de 31 octombrie 2023, în cadrul subiectelor despre întrevăderea vicepreședintei Bulgariei cu Dorin Recean (19:18:43) și despre platformele de aterizare-decolare pentru elicoptere (19:19:30), serviciul media audiovizual „TV-Găgăuzia” a difuzat înregistrări fără mențiunea sursei de proveniență a acestora.

Prin urmare, sunt relevante prevederile **art. 13 alin. (5) lit. e) din CSMA**, potrivit cărora: „În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: în cazul prezentării înregistrărilor provenite din alte surse decât cele ale redacției, să se precizeze acest lucru.”

Începând cu data de 01.11.2023, se constată conformarea furnizorului de servicii media la prevederile legale, pentru nerespectarea cărora acesta a fost sancționat cu avertizare publică, și anume nerespectarea prevederilor art. 13 alin. (5) lit. e) din CSMA, prin Decizia CA nr. 353 din 03.11.2023.

Totodată, este de specificat că, potrivit Deciziei CA nr. 353 din 03.11.2023, Compania Publică „Găgăuziia Radio Televizionu”, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „TV-Găgăuzia”, a fost sancționată cu avertizare publică pentru încălcarea prevederilor art. 13 alin. (5) lit. e) din CSMA.

12. „Canal Regional”

I. ALEGERI LOCALE GENERALE DIN 05 NOIEMBRIE 2023

În perioada 30 octombrie-03 noiembrie 2023, serviciul media audiovizual „Canal Regional” nu a difuzat buletine de știri și programe de informare electorală.

13. „N4”

I. ALEGERI LOCALE GENERALE DIN 05 NOIEMBRIE 2023

În perioada 30 octombrie-03 noiembrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „N4” a difuzat, în buletinele de știri de la ora 20:30 (limba de difuzare: română), 10 știri cu caracter politic, social și electoral, în cadrul cărora au fost reflectați 8 subiecți politici/electorali (partide) și 6 concurenți electorali.

Volumul total de timp acordat subiecților politici a constituit 07 min. 27 sec., dintre care de cea mai mare pondere de reflectare a beneficiat MAN – cu 21% (01 min. 34 sec.), urmat de P „Șansă” – 20,1% (01 min. 30 sec.) și PR – cu 19,5% (01 min. 27 sec.).

Conotația reflectării subiecților politici/electorali MAN și CUB a fost într-o tonalitate pozitivă. PAS a fost reflectat neutru și pozitiv, iar PDCM, MPS și PCRM au fost reflectați neutru. P „Șansă” a fost reflectat neutru și negativ, iar PR – pozitiv și negativ. Ambii subiecți au fost reflectați negativ din

cauza acuzațiilor de finanțare ilegală de către un grup criminal. Subiecții politici/electorali au fost reflectați pozitiv datorită programelor prezentate în campania electorală.

Subiecții politici/electorali la alegerile locale generale au fost reflectați indirect. PR a fost reflectat direct și indirect.

În perioada de raport 30 octombrie-03 noiembrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „N4” a reflectat 6 concurenți electorali.

Volumul total de timp acordat concurenților electorali a constituit 04 min. 16 sec., de cea mai mare pondere de reflectare au beneficiat I. Ceban (MAN) – 37% (01 min. 34 sec.), urmat de L. Carp (PAS) – 32% (01 min. 21 sec.) și V. Bolea (PR) – 12% (31 sec.).

Conotația reflectării majorității concurenților electorali a fost într-o tonalitate pozitivă datorită promisiunilor din campania electorală. A. Donică (MPS) și A. Lungu (P „Șansă”) au fost reflectați neutru.

Toți concurenții electorali au fost prezentați în context indirect.

Conform diagramei privind asigurarea raportului gender, cota bărbaților a fost cea dominantă – 83,7% (04 min. 47 sec.), iar cota femeilor – 16,3% (56 sec.).

Serviciul media audiovizual de televiziune „N4” a asigurat accesibilitatea persoanelor cu deficiențe de auz și văz prin titrare sincron a buletinelor de știri de la ora 20:30.

II. RESPECTAREA LEGISLAȚIEI ELECTORALE

În perioada de raport, subiectele cu caracter electoral „*Livra bani activiștilor și agitatorilor unui partid politic*” (31.10.2023) și „*Musteață: Șor a încercat să cumpere alegători și să deturneze puterea*”(03.11.2023) nu au fost incluse în rubrica „*Electorală*”.

În acest sens, sunt relevante prevederile pct. 38 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media: „*În programele de știri și actualități, subiectele cu caracter electoral sunt incluse la rubrica specială „Electorală”, evidențiată prin semnale acustice sau vizuale unice la început și la final.*”

Prin urmare, au fost încălcate dispozițiile **art. 90 alin (1) din Codul electoral**: „*În perioada electorală, programele audiovizuale cu caracter electoral și materialele scrise care vizează, într-un fel sau altul, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri) și participanții la referendum sunt difuzate/publicate cu respectarea Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat de Comisia Electorală Centrală.*”

Totodată, este de menționat că în perioada de raport serviciul media audiovizual de televiziune „N4” a difuzat programele audiovizuale „*Puterea a patra*” și „*Без галстуков*”, în cadrul cărora au fost abordate subiecte cu conținut electoral și despre concurenți electorali. Asta, chiar dacă în Declarația privind reflectarea alegerilor locale, furnizorul de servicii media „SELECTCANAL – TV” SRL nu a indicat acest program, fapt care contravine prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral, potrivit căruia: „*În serviciile media audiovizuale, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri), participanții la referendum, reprezentanții și persoanele de încredere ale acestora nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarațiile politicilor editoriale ale furnizorilor de servicii media.*”

Serviciul media:	„N4”
Candidați electorali vizați în programe	Conform datelor CEC: L. Carp – din 26.09.2023 concurent electoral la funcția de Primar general al mun. Chișinău din partea PAS D. Caraman – din 26.09.2023 concurent electoral la funcția de Primar general al mun. Chișinău din partea PCRM
Comentarii: „Puterea a Patra” din 31.10.2023. Ora	Programul este moderat de jurnalistul Gheorghe Gonța. Invitatul programului este Vlad Filat, președintele PLDM. Moderatorul pune în discuție cazul „Stoianoglo” Vlad Filat (19:12:17): „ <i>Este evident pentru toată lumea că d-nul Stoianoglo a fost eliberat din funcție, într-o manieră absolut ticăloasă și să nu uităm că la baza acelei acțiuni ticăloase a fost un denunț, ticălos, a unuia care vrea să devină primar de oraș, care a scris acel, așa numit denunț,</i> ”

difuzării: 19:00:00 Durata: 1 oră 15 min. 25 sec.	<i>Lilian Carp, care așa spunea ca să fericească Republica Moldova”.</i> Moderator (19:18:58): „Ca să asigurăm un pic de echilibru, dumneavoastră ați vorbit de d-nul Lilian Carp, pe de altă parte d-nul Lilian Carp a dat un interviu pentru „Radio Chișinău”, dacă nu greșesc, și a zis că: „Aceasta e o decizie pe procedură din partea procuraturii..... ”.
Comentarii: „Без галстуков” din 03.11.2023. Ora difuzării: 18:00:00 Durata: 01 oră 32 min. 43 sec.	Programul este moderat de jurnalistul Alexandr Stahurskii. Invitatul programului este Andrei Curăraru – expert Watchdog.md în domeniul politicii și securității. În cadrul programului, moderatorul a pus în discuție scandalul de la postul public de televiziune „Moldova-1”, unde Dianei Caraman i s-a interzis să vorbească în limba rusă în timpul dezbaterilor electorale. Moderatorul (19:08:07): „ <i>Это касается скандала на Молдова-1, когда госпоже Караман запретили выступать на русском языке, на предвыборных дебатах [...]</i> ”. Moderatorul (19:10:56): „ <i>[...] Там действительно ведущая, несколько раз госпожу Караман прерывала [...]</i> ”. Andrei Curăraru (19:14:03): „ <i>[...] В-третьих, дал бы тоже время, которое у госпожи Караман, должно было быть, в другом формате, потому что, опять же, это государственный канал [...]</i> ”.
Concluzii:	Astfel, ca urmare a examinării tuturor circumstanțelor, este de menționat că, în perioada electorală, potrivit prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral: „ <i>În serviciile media audiovizuale, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri), reprezentanții și persoanele de încredere ale acestora nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarațiile politicilor editoriale ale furnizorilor de servicii media. Programele cu caracter electoral se consideră: programele de știri și actualități, emisiuni de informare electorală, emisiuni de promovare electorală, dezbateri electorale, programe de publicitate electorală.</i> ” Potrivit declarației privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor locale din 05 noiembrie 2023, depusă de serviciul media audiovizual de televiziune „N4” și aprobată de CA prin Decizia nr. 269 din 08.09.2023, la pct. 3 serviciul media s-a angajat să difuzeze în această perioadă trei tipuri de programe audiovizuale cu caracter electoral: „1) Bloc de știri electorale în ediția de știri „Obiectiv” 2) Dezbateri electorale, luni și joi la ora 19:00; 3) Programe de publicitate electorală”. Astfel, programele audiovizuale „Puterea a patra” și „Без галстуков”, nu se regăsesc în lista programelor cu caracter electoral clasificate de Codul electoral. Prin urmare, concurenții electorali nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale, decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarația privind politica editorială a furnizorului de servicii media „SELECTCANAL TV” SRL. Astfel, au fost încălcate prevederile art. 90 alin. (2) din Codul electoral .

III. ASIGURAREA INFORMĂRII CORECTE

În perioada de raport, „N4” a difuzat subiecte fără a indica sursa de proveniență a înregistrărilor:

- 30.10.2023: „Gaza, situație tot mai alarmantă” (20:44:57), „În Malta, Zelenski a prezentat planul de pace” (20:46:19), „Asalt asupra aeroportului din Daghestan” (20:47:28);
- 31.10.2023: „Forțele israeliene continua atacurile aeriene asupra fâșiei Gaza” (20:46:51);
- 01.11.2023: „MAEIE despre situația în fâșia Gaza” (20:31:09), „Acte de antisemitism sunt în creștere în întreaga lume” (20:50:20).

În acest sens, sunt relevante prevederile **art. 13 alin. (5) lit. e) din CSMA**: „*În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: e) în cazul prezentării înregistrărilor provenite din alte surse decât cele ale redacției, să se precizeze acest lucru.*”

Totodată, este de specificat că, prin Decizia nr. 353 din 03.11.2023, CA a sancționat cu avertizare publică „SELECTCANAL – TV” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „N4”, pentru încălcarea prevederilor art. 13 alin. (5) lit. e) din CSMA, în conformitate cu art. 84 alin. (3) lit. a) din CSMA.

În cadrul ședinței publice din 10 noiembrie 2023, ca urmare a analizării rezultatelor monitorizării, membrii CA au considerat că furnizorii de servicii media ÎCS „REFORMA ART”, „SELECTCANAL-TV” SRL, „EXCLUSIV MEDIA” SRL, „Cotidian” SA, „Societatea Română de Televiziune” și AO „Media Alternativa” sunt pasibili sancționării pentru încălcările depistate, stabilind aplicarea unor amenzi în mărime minimă.

Totodată, membrii CA nu au susținut sancționarea furnizorului de servicii media „Societatea Română de Televiziune”, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „TVR Moldova”, pentru încălcarea prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral, având în vedere că concurenții electorali I. Dodon și A. Donică au fost menționați timp de câteva secunde, în context de informare, gravitatea încălcării fiind minimă.

De asemenea, a fost susținută propunerea membrului CA, Ruslan Mihalevschi, de a sancționa furnizorul de servicii media audiovizuale „Cotidian” SA, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „TVC 21”, pentru încălcarea prevederilor art. 89 alin. (2) din Codul electoral, invocându-se lipsa de imparțialitate din partea moderatorului în emisiunile de informare electorală „IMPORTANT” și „ГЛІАВНОЕ”.

Cu privire la cererea de suspendare a procedurii administrative depusă de ÎCS „Reforma Art” SRL, s-a menționat că, potrivit prevederilor art. 90 alin.(15) și (16) din Codul electoral, CA prezintă săptămânal rapoarte de monitorizare privind reflectare alegerilor și adoptă deciziile ce se impun urmare a controlului. Totodată, conform art. 25¹ din Legea cu privire la Curtea Constituțională, până la moment nu a fost adoptată o decizie privind suspendarea acțiunii actului normativ de către Curtea Constituțională. Respectiv, având în vedere aceste circumstanțe și ținând cont că procedura administrativă este în materie electorală, cererea de suspendare a fost respinsă.

În temeiul prevederilor Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, ale Codului electoral nr. 325/2022 și ale Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1137/2023,

Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova DECIDE:

1. Se ia act de rezultatele controlului serviciilor media audiovizuale de televiziune: „Moldova 1”, „Cinema 1”, „Jurnal TV”, „Exclusiv TV”, „TVR Moldova”, „PRO TV Chișinău”, „Vocea Basarabiei TV”, „TV8”, „R Live TV”, „TVC 21”, „Găgăuzia TV”, „Canal Regional” și „N4” și se aprobă Raportul de monitorizare privind reflectarea alegerilor locale generale din 05 noiembrie 2023, pentru perioada 30 octombrie-03 noiembrie 2023 (se anexează).
2. Raportul de monitorizare privind reflectarea alegerilor locale generale din 05 noiembrie 2023 se remite Comisiei Electorale Centrale și se publică pe pagina web oficială a Consiliului Audiovizualului și pe paginile web ale furnizorilor de servicii media, cel târziu la data de 11 noiembrie 2023, conform prevederilor art. 90 alin. (16) din Codul electoral nr. 325/2022.
3. Se sancționează cu amendă în mărime de 15 000 lei ÎCS „REFORMA ART” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „Jurnal TV”, pentru încălcarea repetată a prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, în conformitate cu art. 84 alin. (7) lit. f) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018.
4. Se sancționează cu amendă în mărime de 5 000 de lei furnizorul de servicii media audiovizuale PP „EXCLUSIV MEDIA” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „Exclusiv TV”, pentru încălcarea prevederilor art. 90 alin. (1) din Codul electoral nr. 325/2022, în conformitate cu art. 84 alin. (5) lit. n) din Codul serviciilor media audiovizuale Republicii Moldova nr. 174/2018.
5. Se sancționează cu amendă în mărime de 10 000 de lei PP „EXCLUSIV MEDIA” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „Exclusiv TV”, pentru nerespectarea prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, în conformitate cu art. 84 alin. (6) lit. e) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018.
6. Se sancționează cu avertizare publică „Societatea Română de Televiziune”, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „TVR Moldova”, pentru încălcarea prevederilor art. 13 alin. (14) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, în conformitate cu art. 84 alin. (3) lit. a) din Cod.
7. Se sancționează cu amendă în mărime de 10 000 de lei AO „Media Alternativa” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „TV8”, pentru nerespectarea prevederilor

art. 90 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, în conformitate cu art. 84 alin. (6) lit. e) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018.

8. Se sancționează cu avertizare publică „Cotidian” SA, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „TVC 21”, pentru încălcarea prevederilor art. 13 alin. (6) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, în conformitate cu art. 84 alin. (3) lit. a) din Cod.

9. Se sancționează cu amendă în mărime de 5 000 de lei furnizorul de servicii media audiovizuale „Cotidian” SA, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „TVC 21”, pentru încălcarea prevederilor art. 89 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, în conformitate cu art. 84 alin. (5) lit. n) din Codul serviciilor media audiovizuale Republicii Moldova nr. 174/2018.

10. Se sancționează cu amendă în mărime de 5 000 de lei furnizorul de servicii media audiovizuale „SELECTCANAL-TV” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „N4”, pentru încălcarea prevederilor art. 90 alin. (1) din Codul electoral, în conformitate cu art. 84 alin. (5) lit. n) din Codul serviciilor media audiovizuale Republicii Moldova nr. 174/2018.

11. Se sancționează cu amendă în mărime de 10 000 de lei „SELECTCANAL-TV” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „N4”, pentru nerespectarea prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, în conformitate cu art. 84 alin. (6) lit. e) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018.

12. În conformitate cu prevederile art. 84 alin. (11) și (12) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, furnizorii de servicii media ÎCS „REFORMA ART”, „SELECTCANAL-TV” SRL, „EXCLUSIV MEDIA” SRL, „Cotidian” SA, „Societatea Română de Televiziune” și AO „Media Alternativa” sunt obligați să difuzeze textele sancțiunii în următoarele 48 de ore de la data adoptării deciziei privind aplicarea sancțiunii, sonor și/sau vizual, de cel puțin 3 ori, în orele de maximă audiență, din care o dată în principalul program audiovizual de știri, în cazul serviciilor media audiovizuale generaliste și/sau de știri:

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 5 000 de lei serviciul media audiovizual de televiziune „Exclusiv TV” pentru încălcarea prevederilor art. 90 alin. (1) din Codul Electoral nr. 325/2022, care stipulează: „În perioada electorală, programele audiovizuale cu caracter electoral și materialele scrise care vizează, într-un fel sau altul, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri) și participanții la referendum sunt difuzate/publicate cu respectarea Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat de Comisia Electorală Centrală.”

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 10 000 de lei serviciul media audiovizual de televiziune „Exclusiv TV” pentru încălcarea prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul Electoral nr. 325/2022, care stipulează: „În serviciile media audiovizuale, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri), participanții la referendum, reprezentanții și persoanele de încredere ale acestora nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarațiile politicilor editoriale ale furnizorilor de servicii media.”

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 10 000 de lei serviciul media audiovizual de televiziune „TV8” pentru încălcarea prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral, care stipulează: „În serviciile media audiovizuale, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri), reprezentanții și persoanele de încredere ale acestora nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarațiile politicilor editoriale ale furnizorilor de servicii media. Programele cu caracter electoral se consideră: programele de știri și actualități, emisiuni de informare electorală, emisiuni de promovare electorală, dezbateri electorale, programe de publicitate electorală.”

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 15 000 de lei serviciul media audiovizual de televiziune „Jurnal TV” pentru încălcarea repetată a prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul electoral, care stipulează: „În serviciile media audiovizuale, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri), reprezentanții și persoanele de încredere ale acestora nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarațiile politicilor editoriale ale furnizorilor de servicii media. Programele cu caracter electoral se consideră: programele de știri și actualități, emisiuni de informare electorală, emisiuni de promovare electorală, dezbateri electorale, programe de publicitate electorală.”

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 5 000 de lei serviciul media audiovizual de televiziune „N4” pentru încălcarea prevederilor art. 90 alin. (1) din Codul Electoral nr. 325/2022, care stipulează: „În perioada electorală, programele audiovizuale cu caracter electoral și materialele scrise care vizează, într-un fel sau altul, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri) și participanții la referendum sunt difuzate/publicate cu respectarea Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat de Comisia Electorală Centrală.”

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 10 000 de lei serviciul media audiovizual de televiziune „N4” pentru încălcarea prevederilor art. 90 alin. (2) din Codul Electoral nr. 325/2022, care stipulează: „În serviciile media audiovizuale, grupurile de inițiativă, concurenții electorali (candidații în alegeri), participanții la referendum, reprezentanții și persoanele de încredere ale acestora nu pot avea intervenții directe sau indirecte și nu pot fi vizați de terți în alte programe audiovizuale decât cele cu caracter electoral, stabilite expres în declarațiile politicilor editoriale ale furnizorilor de servicii media.”

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu amendă în mărime de 5 000 de lei serviciul media audiovizual de televiziune „TVC 21” pentru încălcarea prevederilor art. 89 alin. (2) din Codul Electoral nr. 325/2022, care stipulează: „Instituțiile mass-media au obligația de a respecta principiile de echitate, echilibru și imparțialitate în reflectarea alegerilor. Acestea trebuie să ofere grupurilor de inițiativă, concurenților electorali și participanților la referendum timp de antenă sau spațiu pentru publicitatea electorală în condiții egale și nediscriminatorii.”

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu avertizare publică serviciul media audiovizual de televiziune „TVC 21” pentru încălcarea prevederilor art. 13 alin. (6) lit. a) din CSMA, potrivit căroră: „În cadrul programelor audiovizuale de știri și de dezbateri, de informare în probleme de interes public, de natură politică, economică, socială sau culturală trebuie să fie respectate următoarele cerințe: a) asigurarea imparțialității, echilibrului și favorizarea liberei formări a opiniilor, prin prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție, în perioada în care problemele sânt în dezbateri publică.”

Consiliul Audiovizualului a sancționat cu avertizare publică serviciul media audiovizual de televiziune „TVR Moldova” pentru încălcarea prevederilor art. 13 alin. (14) din CSMA, potrivit căroră: „Difuzarea unor imagini și/sau înregistrări sonore de arhivă trebuie să fie însoțită de datarea acestora ori de mențiunea „Arhiva”.”

13. Furnizorii de servicii media ÎCS „REFORMA ART”, „SELECTCANAL-TV” SRL, „EXCLUSIV MEDIA” SRL, „Cotidian” SA și AO „Media Alternativa”, vor prezenta, în termen de 5 zile de la aducerea la cunoștință a prezentei decizii, un raport despre executarea prevederilor art. 84 alin. (11) și (12) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, care va include data și ora difuzării textului sancțiunii.

14. Furnizorii de servicii media ÎCS „REFORMA ART”, „SELECTCANAL-TV” SRL, „EXCLUSIV MEDIA” SRL, „Cotidian” SA și AO „Media Alternativa” vor prezenta dovada achitării amenzilor în termen de 30 de zile de la aducerea la cunoștință a prezentei decizii.

15. Datele bancare pentru achitarea amenzii: Cod fiscal: 1006601000037

Beneficiar: Ministerul Finanțelor – Trezoreria de Stat

Adresa băncii: mun. Chișinău, str. Constantin Tănase nr. 7

Codul IBAN: MDXXTRGAAA143111LLLL0000

„XX” – codul de control, care se formează conform Anexei nr. 4 la Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr. 157/2013 (cod numeric);

„LLLL” – cod ce descifrează codul localității conform CUATM (cod numeric).

16. Prezenta decizie poate fi contestată în ordine de contencios administrativ la Curtea de Apel Chișinău (mun. Chișinău, str. Teilor nr. 4), în termen de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost adoptată prezenta decizie, fără a fi necesară depunerea unei cereri prealabile.

17. Controlul asupra executării prezentei decizii se pune în sarcina Direcției control servicii media audiovizuale.

18. Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării și se publică pe pagina web oficială a Consiliului Audiovizualului.

PREȘEDINTĂ

Liliana VIȚU-EȘANU